

SOKOLIĆ

LIST ZA SOKOLSKI NARAŠTAJ

1 9 3 6

GOD. XVIII

BROJ 8-9

Sadržaj

1. Bratskim jedinicama	210
2. Kralj Petar II u Svome sokolskom životu	212
3. Kralj i starešina	217
4. Šesti septembar	219
5. Petnaestogodišnjica smrti Kralja Petra I Velikog Oslobodioca	219
6. Na početku školske godine novim snagama napred!	220
7. Gorka čaša	222
8. Preuzvišeni biskup dr. Franjo Učelini — Sokolima	223
9. Veličanstveni sokolski slet u Subotici	224
10. Vršimo savesno svoje dužnosti!	227
11. Naša muška i ženska sokol. vrsta na međunarodnim takmičenjima u Berlinu	229
12. V tihem domu pod Vršičem	230
13. Grad minareta	232
14. Slet Sokolstva na Jadranu	235
15. Neuspešan ribolov	235
16. Razmatranje o razmišljanju	236
17. S naraštajem kroz sokolski život — takmičenja	239
18. Уклето село	241
19. Naši pesnici: Mladome Kralju. — Kralju Petru II. — Sokolska mati. — Pričest moje majke. — Краљева нафора. — Поклич нараштаја. — Пролог о тридесетгодишњици Сокола у Срем. Митровици. — Srnjak u mestu. — Urica in kurica. — Martin Krpan. — Брату др. Илији Јелићу. — Sokol. — Dobri i zli. — Naš Kralj. — Sokolić pravi. — Млади Краљ - Соко! — Starešini - Kralju: Zdravo — Дух највећег Сокола. — Skržar in mravlja. — Samoći. — Песма Соколића. — Elegična sjeta.	242
20. Radovi našeg naraštaja: XI olimpijske igre. — Zavet naraštaju. Simfonija Drave.	252
21. Glasnik: Rad naraštajskog oteka društva Konjic. — Zemja se okreće brže. — Novi svet je već star. — 10 prometnih zapovedi. — Grad bez zločinaca. — Uzroci automobilskih nesreća. — 10 »bašta srećnog detinjstva« u Moskvi. — Povez knjiga u aluminiju. — Za šalu.	256

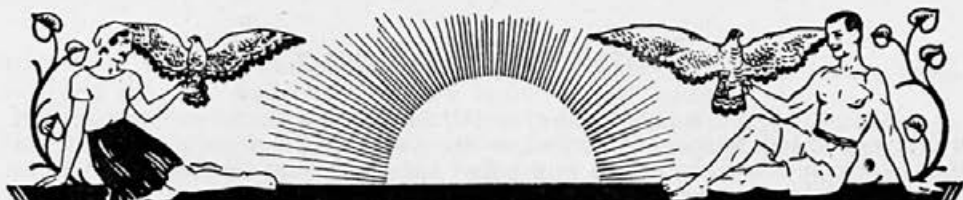
»Sokolić« izlazi na kraju svakoga meseca. Godišnja pretplata Din 20'—, polugodišnja Din 10'—, pojedini broj Din 2'—.

Urednik: Josip Jeras, Ljubljana, Levstikova ulica 19.

Izdaje Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije (E. Gangl). — Naslov uprave: Uprava sokolskih listova, Ljubljana, Franciškanska ulica 6. Telefon br. 2312. Račun pošt. štedionice 12.943.

Rukopisi se šalju na adresu urednika, pretplate i narudžbe upravi sokolskih listova.

Tiska: Učiteljska tiskara u Ljubljani (pretstavnik Francè Štrukelj).

U LJUBLJANI, AVGUST - SEPTEMBAR 1936

GOD. XVII. BROJ 8—9

Nj. Vel. Kralj Petar II — četrnaestгодиšnjak

Bratskim jedinicama

Ovogodišnji rođendan Nj. Vel. Kralja naročito je svečano proslavljen u čitavom našem narodu. Naše Sokolstvo, kao i uvek, učestvovalo je u tim proslavama u punom broju. — O proslavi i značenju tog svetlog dana uputio je Savez SKJ ovaj proglas na svoje pripadnike:

Danas je četrnaesti rođendan Njegovog Veličanstva Petra II, Kralja Jugoslavije. Dan je to sreće i radosti ne samo našeg Mladog Kralja, ne samo uzvišene Kraljice Majke i Kraljevskog Doma, nego i celog jugoslovenskog naroda. Dan je to svečan i radostan i celokupnog jugoslovenskog Sokolstva, dan koji nas napaja verom i ljubavlju, koji nas podiže, krepi i snaži.

Proslavi toga dana pristupamo mi Sokoli s puno iskrene radosti i oduševljenja, s osećajima bezgranične vernosti i odanosti, u sokolskoj ljubavi i pobožnosti, ali i u punom saznanju današnje stvarnosti, i sa čvrstom i nepokolebljivom odlukom, da postojano i uporno, junački i hrabro, pripravnici na najveće napore i najveće žrtve, kroz sve nevolje i teškoće prokrčimo puteve k boljoj i srećnijoj budućnosti našeg naroda i naše države.

Naš Mladi Kralj, naš sokolski brat, nada i uzdanje jugoslovenskog naroda i jugoslovenske države, slavi danas Svoj drugi rođendan, otkako je teška sudba odlučila da u Svojim mladim godinama ponese kraljevsku krunu, koju je po milosti Božjoj i volji naroda preuzeo iza Svoga Velikog Oca, Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Taj rođendan pada u vreme ozbiljnog i napornog, brižljivog i svestranog pripremanja za visoki kraljevski poziv. Jer, od danas za pet godina, 6 septembra 1941, Kralj Petar II po Ustavu postać punoletan. Tada će preuzeti u Svoje mlade i čvrste ruke žezlo i krunu Svojih slavnih predaka junačkog roda Karadorđevića i počće samostalno da vrši Svoju kraljevsku vlast. Tih pet godina, do punoletnosti, provešće naš Mladi Kralj u najozbiljnijem učenju i velikim naporima, da duhovno potpuno dozri i telesno očvrstne, kako bi, naoružan znanjem i mudročću, snažan duhom i telom, čistom dušom i rodoljubivim srcem mogao upravljati Svojim narodom i Svojom državom.

U saznanju toga, jugoslovensko Sokolstvo smatra da ovogodišnji Kraljev rođendan ne može za nj biti samo dan radosti i veselja, nego treba da ima i veliko znamenje jednog izvanrednog i značajnog poglavlja u sokolskom životu i radu: objavljivanje snažne i svestrane sokolske rešenosti za delatnost na prostranom polju nacionalnog života, kako bi svome Kralju, na dan Njegove punoletnosti i preuzimanja vladarske dužnosti, pokazalo najbolji i najdragoceniji rezultat koji mogu da stvore naše moralne i fizičke moći i snage.

Šesta glavna skupština Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, održana 7 juna o. g., zaključila je zato, da jugoslovensko Sokolstvo za ovih pet godina koje su pred nama izvrši naročiti program rada, na čijem ostvarenju će zajednički da saraduju: i Savez, i župe, i društva, i čete, sa svima Sokolima: članovima, članicama, naraštajem i decom.

Sprovodeći u život ovaj zaključak, Uprava Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije objavljuje ovim svima, da taj program stupa na snagu na današnji Kraljev rođendan i poziva sve sokolske jedinice i sve pripadnike sokolske zajednice, da požrtvovno, predano i istrajno pristupe njegovu privođenju u delo.

Na početku ovog novog sokolskog razdoblja svečano izjavljujemo, da Sokoli ostaju nepokolebljivi čuvari jugoslovenske nacionalne i državne misli, i poruke Kralja Mučenika: »Čuvajte Jugoslaviju!«.

Kroz tih pet godina stavićemo sav svoj rad i sve svoje napore pod znak jačanja sokolske snage, smišljenog i konstruktivnog dela na kulturnom i materijalnom napretku našeg naroda, a u težnji da sve Sokole pripremimo za službu Mladome Kralju, kako bi se oko Njegova prestola, kada bude preuzeo punu kraljevsku vlast, sabrala svesna, hrabra i nepobediva sokolska vojska, sva prožeta verom u sokolske, jugoslovenske i slovenske ideale, koji uprav-

ljaju svim našim mislima i celim našim delom, i koji će nas udružiti u nesalomljivu silu, ako bude ustrebalo da branimo naše narodne svetinje.

Da bismo postigli taj stepen pripravnosti, moći i snage, posvetićemo svu brigu sokolskom vaspitanju svih onih koji pripadaju našoj sokolskoj porodici, i u sokolanama, i u našim sokolskim školama, tehničkim i prosvetnim, budeći u svim Sokolima naročito državljansku svest i građanske vrline, vodeći pre svega računa o vaspitanju sokolske dece i naraštaja u sokolskom duhu, obraćajući svu pažnju razvoju i napretku sokolskog života i rada na našem selu, stvarajući i našim Sokolicama mogućnosti da ravnopravno i u punoj meri saraduju na izgrađivanju bolje, naprednije i srećnije narodne budućnosti.

Sve naše javne priredbe: sletovi, javni časovi, akademije i sl. otpočeće u buduće s pozdravom našoj državnoj zastavi, koja je simbol našeg narodnog i državnog jedinstva i koja nas uzdiže i daje snage za nove napore i žrtve.

Za tih pet godina koje su pred nama svaka će sokolska jedinica svojom snagom i svojim sredstvima da podigne prigodan vidan spomenik, na slavu Kralja Mučenika i za sreću Kralja Petra II: podizanjem sokolskog doma, sadenjem šume u golim krševima, građenjem ceste ili puta, osnivanjem javne knjižnice, zdravstvene zadruge ili druge koje prosvetne, privredne ili sličnog bilo u kome drugom vidu, a sve to u cilju podizanja blagostanja i zdravstvene ustanove, podizanjem voćnjaka ili građenjem izvora, ili čega napretka našeg naroda.

Osim tih opštih primera, još je mnogo drugih mogućnosti za polet i razmah naše radinosti; otvorena su vrata našoj inicijativi, koju će bratske župe upotpunjavati svaka na svome području, vodeći računa o posebnim prilikama pojedinog kraja.

Kruna svih ovih napora biće svesokolski slet u Beogradu, kada pred Mladim Kraljem istupi silna vojska sokolskih boraca, spremna na najveće podvige i na najteže žrtve.

Ovo naše zajedničko sokolsko delo, ostvareno kroz narednih pet godina, neka bude skromni izraz naše duboke zahvalnosti Kralju Mučeniku, Narodu i Otadžbini. Neka bi u njemu do punog značaja došle naše sokolske i nacionalne snage pri ostvarenju narodne obnove i novoga, radosnoga, poštenoga radinoga života na temeljima Aleksandrove Jugoslavije i u znaku njezine najveće nade — našeg Mladog Kralja.

I kada na današnji dan u duši ponavljamo zakletvu ljubavi, odanosti i vernosti koju smo svome Kralju položili Prvog decembra 1934, mi joj dodajemo obećanje, da ćemo svi zajedno i svaki za sebe tih pet godina ispuniti najintenzivnijim sokolskim radom, tako da naša jugoslovenska sokolska vojska u potpunoj pripravnosti, duhovnoj, moralnoj i fizičkoj, dočeka dan Kraljevog punoletstva pod geslom: Jugoslovenski Kralj, Jugoslovenski Narod, Jugoslovenska Otadžbina.

Neka živi i neka se razvija u toplom zagrljaju Svoje uzvišene Majke naš dragi sokolski brat, Njegovo Veličanstvo Petar II, Kralj Jugoslavije!

Neka živi slavni i junački Dom Karadorđevića!

Neka živi naš dobri i hrabri jugoslovenski Narod!

Neka živi naša lepa i prostrana domovina, Kraljevina Jugoslavija!

Neka živi jugoslovensko Sokolstvo!

Zdravo!

Beograd, 6 septembra 1936.

SAVEZ SKJ

Kralj Petar II u Svom sokolskom životu

Naš ljubljani starešina, naš Mladi Kralj Petar II, prihvatio je Sokolstvo na svim žarom Svoje mladenačke ljubavi, svom dušom i svim srcem. Prigrlio je Sokolstvo i sokolsku ideju u svoj svojoj dubini i širini i prema njoj se On uzgaja i živi.

Kraljevska sokolska porodica

Naš narodni Vladalački Dom tesno je povezan uz Sokolstvo. Već pokojnog Viteškog Kralja Ujedinitelja kao prestolonaslednika bivše Kraljevine Srbije vidimo po sokolskim sletovima i sokolskim priredbama; zanima se za Sokolstvo, podupire ga i radi na njegovom širenju. U oslobođenoj i ujedinjenoj Jugoslaviji poklanja blaženopočivši Viteški Kralj Ujedinitelj naročitu pažnju našoj viteškoj sokolskoj organizaciji. Svoju Decu upisuje u beogradska sokolska društva (Matica i Soko I), a nakon raspuštanja plemenskih sokolskih organizacija i osnivanja jedinstvenog jugoslovenskog Sokolstva 1929 godine, postavlja na čelo Saveza SKJ Svoga prvorođenog Sina, današnjeg našeg Kralja. Svuda gde je god mogao pok. Kralj Aleksandar manifestovao je tu Svoju veliku i istinsku ljubav prema nama Sokolima. Sokolstvo Mu je duboko priraslo srcu. Kolike sokolske zastave i srebrne lovorove vence nam je poklonio, kolike lepe reči nam je uputio. Teško bi bilo nabrojiti samo ono, što su široki sokolski i narodni slojevi na svoje oči videli, a koliko je toga ostalo nepoznatoga. A kruna sve te pažnje i ljubavi bilo je postavljanje tadanjeg mladog Prestolonaslednika Petra za starešinu celokupnog jugoslovenskog Sokolstva. Viteški Kralj Ujedinitelj je hteo da našom zemljom vlada Kralj-Soko, Soko po uzgoju i osećaju, Soko duhom i telom. Neocenljivo je to priznanje sokolskoj misli i ispravnom i nesebičnom sokolskom radu. I zaista želja će se Velikog Kralja ispuniti, jer uzgajamo Kralja-Sokola, ptića-sokolića.

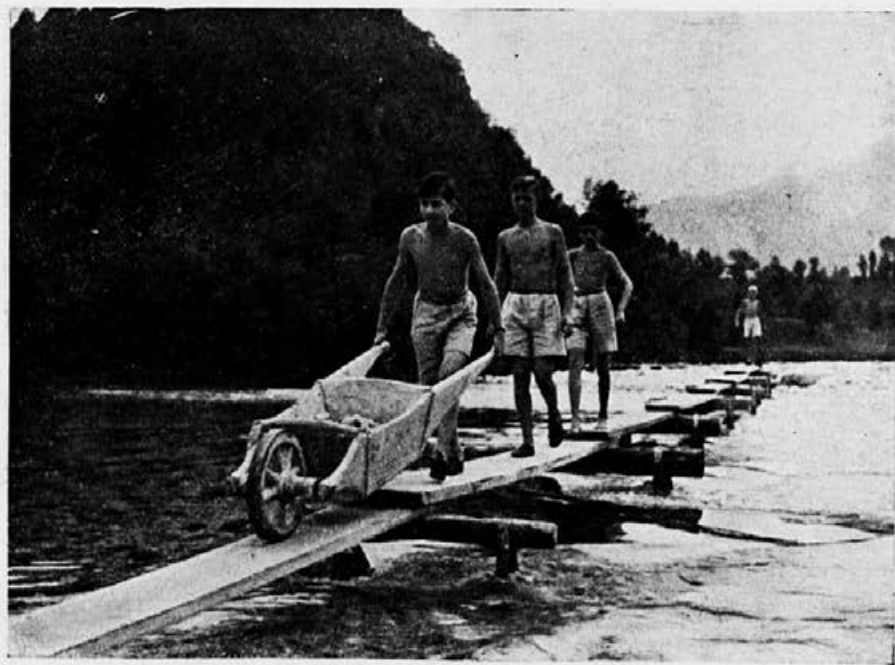
Nj. Vel. Kralj Petar II među Svojim vršnjacima — Sokolima

Kralj — vežbač

Svi smo videli kako naš Mladi Kralj s veseljem i ponosom oblači sokolsku odoru, i to u najsvčanije dane. Na Njegovim bistrim očima opaža se neopisivo veselje, na Njegovim licima sja sreća. Ali Njegovo sokolovanje ne sastoji se samo u tome. Ne! On je Soko u pravom smislu reći. On vrši sve sokolske dužnosti kao i svaki drugi ispravni Soko, On živi po sokolskim načelima, On sa svakim ophodi pravim sokolskim bratstvom, a On i redovito vežba po našem sokolskom sustavu, podučavan i voden našom sokolskom braćom.

Naš Mladi Kralj počeo je da vežba po sokolskom sustavu već u Svojjoj šestoj godini. Razume se to su bile vežbe, koje vežbaju naša sokolska deca. Ali tako se je moralo početi, jer sokolski telovežbeni sustav ne poznaje skakanja. Takvo se je vežbanje nastavilo sve do Njegove desete godine, kada je pošao na srednjoškolske nauke u London, da se odatle vrati, posle pogibije Njegovog Viteškog Oca, kao Kralj Jugoslavije u Beograd, gde nakon toga ponovno nastavlja vežbanjem sa svojim sokolskim drugovima, svojom sokolskom braćom iz beogradskih sokolskih društava. Dodeljen Mu je kao telesni uzgojitelj naš poznati stručnjak brat Ivan Kovač, koji je sastavio i naročiti plan za Kraljevo telesno vežbanje. Tako naš Mladi Kralj redovito vežba u Svojim sokolskim hlačicama sa Svojim drugovima vršnjacima iz Sokola II iz Beograda na Dvoru Dedinje. Prema nacrtu vežbanje se vrši pet puta sedmično i to izmjenično telesno vežbanje i igre. Laka atletika je isto tako na redu, a i sve druge vežbe bilo proste bilo na spravama, kojima se postizava telesna jakost i izdržljivost, okretnost duha, smisao za lepotu, jačanje značaja i druželjublja.

U Dvoru na Dedinju uređeno je naročito vežbalište, koje obuhvata površinu od 100 m širine i isto toliko dužine. Vežbalište je obraščeno mekom travom, između koje se vijugaju bele peskovite stazice, staza za trčanje, mesta za skakanje i druge igre. Uz ovo glavno vežbalište još su i druga za razne igre kao: hokej, kriket, odbojku i nogomet. Tu provodi naš Mladi

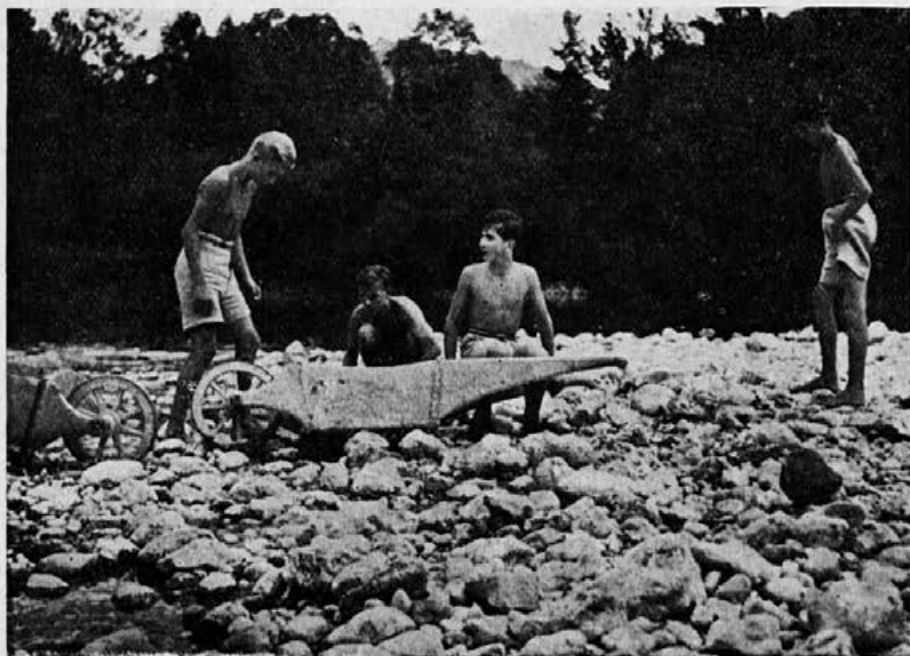
Sa sokolskog logorovanja na Bledu: Nj. Vel. Kralj Petar II u poslu pri gradnji mostića preko Save

Kralj i starešina Svoje sokolsko vežbanje u društvu jedanaestorice Svoje braće naraštajaca. Među ovom četicom sokolskih naraštajaca nema nikakve razlike. Tu vežba Soko-Kralj, a uz Njega njegov sokolski brat sin siromašnog beogradskog radnika. Po vežbi je tuširanje, a nato rastanak. Mladi Kralj odlazi u Svoju radnu sobu da se sprema za svoje školovanje, a mladi beogradski naraštajci polaze svojim kućama veseli i radosni, što su proveli nekoliko veselih trenutaka u društvu sa svojim Kraljem-Sokolom i bratom. Drugog dana isti ili novi raspored, već prema nahodanju brata Kovača. I uvek vlada među ovim sokolskim naraštajcima u kraljevskom dvorcu De-dinju ljubav, bratstvo, srdačnost. A ta sokolska vežbanja ne prekida naš Mladi Kralj niti zimi, niti za sunčanih letnjih dana.

Kad nastupi školski raspust odlazi naš Mladi Kralj na odmor bilo na more ili na Bled. Tamo On nastavlja istim marom Svoje sokolsko vežbanje. Skupi grupicu Svojih vršnjaka-Sokola, i nastavlja vežbanjem u plivanju i veslanju, jedrenju i ribarenju. Ta telovežba ili sport na vodi i moru tako Mu se sviđa. I u tim vežbanjima pokazuje odličan napredak i izdržljivost, kao i u zimskim sportovima smučanju, klizanju i sankanju.

Kralj-Soko u prirodi pod šatorskim krilima

Naš Mladi Kralj veliki je prijatelj prirode, života na suncu, vazduhu. Ove godine proveo je naš Mladi Kralj, u društvu sa sokolskim naraštajcima, nekoliko veselih i slobodnih dana u prirodi, daleko od stegnutosti i velikog sveta, pod običnim šatorskim krilima. Bio je učesnik sokolskog naraštajskog logorovanja na Bledu. Za to logorovanje bio je spremljen nacrt prema kome se je imao odvijati rad i život u logoru. Uz izlete, plivanje, veslanje, pećanje i streljanje imali su ovi mladi taboričani da podignu i jedan mostić preko Save. Ništa nije bilo namešteno u ovom živom logoru. Živelo se je vojnički. Naraštajci su sve sami obavljali: i kuhali, i dežurali, i pospremali, i čistili, i brinuli se za red, tačnost i disciplinu u logoru. I Mladi Kralj se je neobično

Sa sokolskog logorovanja na Bledu: U Sokolu su svi jednaki: povezuje ih ljubav i bratstvo. I našeg Mladog Kralja vidimo kako radi među Svojom braćom naraštajcima

Sa sokolskog logorovanja na Bledu: Nj. Vel. Kralj Petar II radi na uređivanju puteljaka

Sa sokolskog logorovanja na Bledu: Naš Mladi Kralj sa Svojom braćom naraštajcima uređuje okolinu logora

veselio toj logorskoj stezi; i On joj se je pokoravao kao i svaki drugi. I kopao je, i nosio kamenje, i čistio logorište, i kuhao, i stražario. Ni u čemu se nije razlikovao od drugih, jer je i blagopočivši Viteški Kralj Aleksandar naredio, kad je naš Mladi Kralj stupio u I razred osnovne škole, »da između Petra i ostale dece ne sme da bude razlike u dužnostima«. U dužnostima ne sme On biti zadnji nego prvi. I kad bi došlo vreme počinka, kad je utihnula vreva veselog tabora, kad je bleđi mesec prosuo svoje srebrne zrake i na ovo veselo sokolsko naselje, skupili bi se oko vatre mladi Sokolići sa svojim Kraljem Sokolom-naraštajcem, i pričahu priče iz naše narodne povesti, zgone i nezgone naših narodnih legendarnih junaka iz priča i narodnih pesama. To ih je opajalo i potstrekivalo da i oni postanu veliki, slavni i korisni sinovi svog naroda i svoje domovine.

Kralj — sokolski brat

Naveli smo samo nekoliko momenata iz Kraljevog sokolskog života, ali već iz tih sličica vidi se kako naš Mladi Kralj voli Svoje Sokole. On je s njima pravi brat. Bratski s njima živi, bratski se ponaša i bratski se uzgaja. Nikada On nije pravio razlike među Svojim vršnjacima Sokolima, jer je pravilno shvatio pojam sokolskog bratstva i jednakosti, a to je i prirodno našoj slavnoj Dinastiji Karadorđevića.

* * *

Eto, takav sokolski život provodi naš Kralj-Soko. I naš Kraljevski Dvor brojčano je malena sokolska četica, ali svojom čestitošću, ispravnošću i predanošću sokolskoj misli, on je nesvladivi grad, podignut sokolskim mišicama, odgojen sokolskim samopregorom, požrtvovanjem i ljubavlju prema svom narodu. Malena je ova četica, al je hrabra: Petar, Kralj naš, Tomislav i Andrej, kraljevići naši, Nikola i Aleksandar, prinčevi naši, — to je alem kamen u velikoj našoj sokolskoj kruni, to je naša sokolska Dinastija.

Sa sokolskog logorovanja na Bledu: Nj. Vel. Kralj radio je sve poslove kao i ostala Njegova braća — Sokoli. Uređivanje logorišta

Kralj i starešina

Proslavili smo rođendan našeg Mladog Kralja. Mi smo ovu slavu dvostruko proslavili. Proslavili smo je ne samo kao slavu Kraljevu, nego i kao slavu našeg sokolskog starešine.

Samo je sobom došlo, a valjda i po opredeljenju i višoj sili našeg narodnog Genija, koji upravlja sudbinom našega naroda, da na čelu našeg Sokolstva bude naš Mladi Kralj i još za života blaženopočivšeg Kralja Ujedinitelja, Oca Njegovoga, došao je On na čelo naše sokolske organizacije.

Jugoslovenski Soko uvrstio je u program svoga rada i negovanje kulta Dinastije Karadorđevića. Nije to učinjeno iz neke građanske obaveze samo prema zaslužnoj Dinastiji, nego što je u toj Dinastiji sokolska ideja našla svoga zatočnika, svoje poreklo, svoj pravi smisao i indentičnost svojih nastojanja i svoga rada.

Osnivač slavne Dinastije Vožd Karadorđe podiže ustanak, da svome narodu vrati izgublenu slobodu. Sloboda je bila prva i glavna potreba, da se naš narod podigne i razvije i gospodarski, i čudoredno, i telesno i duhovno. Ta sloboda to su krila sokolska, koja su nas dizala u visine velikih pregnuća i svijuz naših stremljenja.

Potomci Velikoga Vožda: Sin, Unuk i Praunuk nastavljali su delo Njegovo, ne zaustavljajući se ni koraka i ne poznavajući reč »natrag«, već držeći se uvek samo reči »napred« i u tome znaku ostvariše vekovima priželjkivane ideale našega naroda.

Sve težnje našega naroda naglašavane u prošlosti našoj dobile su u Dinastiji Karadorđevića svoga najizrazitijeg stvaraoca i tim uticajem tri plemena naša ujedinise se u jednu snažnu i moćnu zajednicu.

Čisti slovenski osećaji nikada nisu slavne Karadorđeviće udaljavali od interesa velike slovenske zajednice i sav rad Njihov bio je u skladu s tima interesima, lebdeći im pred očima cilj: jako Slovenstvo i jedinstvena slovenska zajednica, što je u punoj saglasnosti s današnjom našom sokolskom mišlju.

I kada je Majka Jugovića poželela oči sokolove, lako je mogla da prežali devet Jugovića i starog Jug-Bogdana, jer je tim očima sagledala daleku budućnost, koja je našla svoga izražaja u dobu slavniha Karadorđevića, koje je osvetilo sve žrtve, rasejane po svima krvavim bojištima.

Sokolska misao u punoj svojoj sadržini jednaka je misli, koja je rukovodila Velikog Karadorđa i Njegove vrsne potomke u životu i radu Njihovom.

Naša sokolska misao postojala je i u davnoj prošlosti našoj, no ona nije bila samo u ovakvom okviru, kakav je danas dobila u obliku jedne lepe i smišljene organizacije.

U našoj slavnoj Dinastiji nalazimo sav spoj naše slavne prošlosti i u Njoj je oličenje svijuz napora i samopregora cele naše nacije i svega što je ona postigla. U Njoj je izražena veza celokupne duhovne snage našega naroda od najstarijih vremena sve do danas, iz koje je proistekla i snaga koja je utelovljena u Sokolstvu.

I kada je na čelo Sokolstva došao naš Mladi Kralj Sokolstvo je preko Njega u sebe unelo sva ona pregalaštva, sve naše borbe i sve lepe tradicije iz prošlosti, što je sve oličeno u našoj slavnoj Dinastiji.

I prigodom proslave ovog rođendana Nj. Veličanstva Petra Drugoga, našega starešine, mi smo svesni, da ćemo najbolje poslužiti svome narodu i svome Kralju, ako budemo iskreno i odano služili nacionalnoj ideji.

Naše Sokolstvo prihvatilo je za bazu svoga rada nacionalizam i ono daje punu garanciju za snaženje i države i kralja i naroda, tim svojim radom.

Sokolstvo pohranjuje svetle primere i legendarne tradicije naše slavne prošlosti i njima vaspitava pripadnike svoje.

Ništa nema bez Ljubavi prema otadžbini i naciji. Svaki rad treba na tome da se zasniva i to je jedan od glavnih principa našega Sokolstva.

Mi nikada ne smemo zaboraviti reči Viteškog Kralja Ujedinitelja: »Čuvajte Jugoslaviju!«

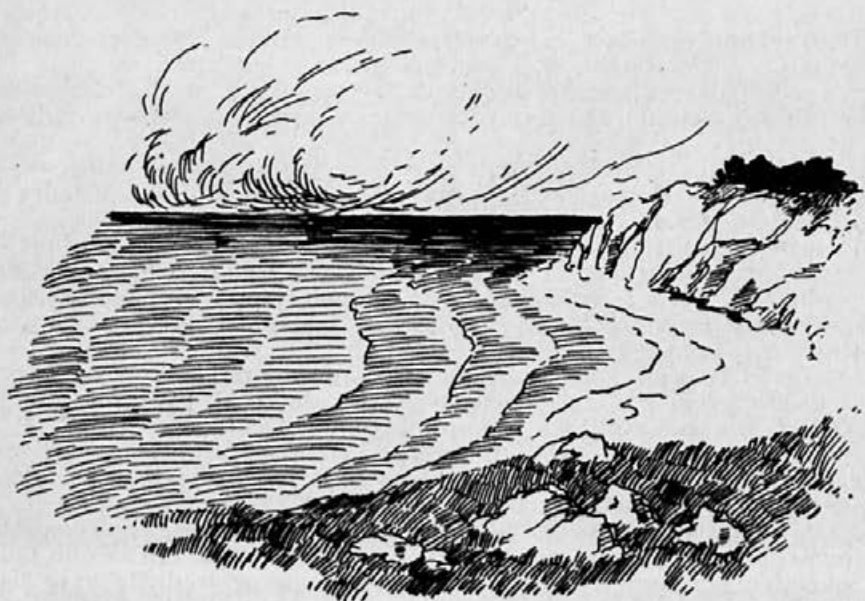
Mi ćemo je čuvati Sokolstvom.

Sokolstvo kao pojam svega što je najbolje i koje je uvek bilo latentno u našem narodu postojalo, još pre Tirševog Sokolstva, u vaspitnim rečima naših majki: »Budi mi, sine, soko!« — i u reči »soko«, u narodnim pesmama, davalo nam je uvek pozitivne rezultate u svakom narodnom pothvatu i i tako smo postigli oslobođenjem i ujedinjenjem pobeđu naših vekovnih želja i stremljenja. Zato nam je potrebno da se što više oslanjamo na Sokolstvo.

Ne treba nacionalizam procenjivati po onima, koji ga s fotelja propovedaju, nego po onima, koji ga po gudurama i zabitim mestima šire i ispo-vedaju. Ne treba ga procenjivati po onima koji ga eksploatišu u svoje lične materijalne svrhe, nego po onima, koji za njega stradaju i podnose žrtve. Svako požrtvovanje zaslužuje da se ceni i uvažava, a požrtvovanje za otadžbinu iznad svega, a najviše ako je ono podneto u smislu one sokolske nauke: bez koristi i slave.

Potrebno je da se to i ovom prilikom navede i spomene, da se uvidi koliko nam je Sokolstvo potrebno, pa da ga se držimo i da ustrajemo s njime u svakoj borbi, koju nam današnjica nameće i iz koje treba uvek da izademo kao pobednici. Tako ćemo najlepše manifestovati svoje lepe želje, koje gajimo prema svome Kralju i starešini. Tim našim željama pridružujemo i želje, da Njegovoj uzvišenoj Majci Kraljici dade Bog u izobilju potrebne snage, da Ga spremi, da lako i mudro produži i učvrsti delo Svoga velikoga Oca, da svoj jugoslavenski narod povede moćnom snagom sokolskom putem sreće i svakog napretka, pa da naša otadžbina cveta i napreduje uvek i do veka.

Živeo Kralj! Zdravo!

Joso Matešić, Generalski Stol:

Šesti septembar

Nema Sokola nema Jugoslovena koji ne bi znao što mu nosi ovaj dan! To je veliki praznik ne samo nas Sokola, već celoga naroda jugoslovenskoga, kada slavimo rodendan Prvoga Sokola Nj. Vel. Kralja Petra Drugog Karadorđevića.

Od Devdelije do Triglava, od Subotice do Ulcinja zadrhtalo je srce naše od radosti. Hvalili smo Bogu, da je naš Mladi Kralj opet za godinu bliži onome danu, kada će u punoj meri moći da preuzme na Svoje mlade pleće teški teret vladarske dužnosti, kao Kralj svih Jugoslovena, kao vladar velike i moćne Kraljevine Jugoslavije.

Gorke je boli prošao u životu. Nije Ga taknulo proleće mladosti, jer ostaje bez Oca Svoga... Uzlazi na prestolje Otaca, da uz pomoć Svoga naroda, u punom obimu kad bude punoljetan nastavi gde On prestade, kad u Marseju pade, ostavljajući nam u amanet svima, da čuvamo Jugoslaviju...

Dužnost je naša da je čuvamo i sačuvamo onakvu, kakvu ju je On stvorio: moćnu i jedinstvenu, da ju takovu predamo u ruke Njegova Sina, vladara našega, bogomdanog i voljom narodnom određenog da stupi na presto Otaca Svojih.

Kao i lanjske godine i ovog su leta na Šestog septembra bili Sokoli svi duhom okupljeni u jednoj misli, upućenoj preko Oplenca na Presto Karadorđevića pred noge Mladoga Kralja, kome su sa zakletvom kliknuli:

Mi smo, Kralju, Tvoji! Mi smo verni Tebi i Jugoslaviji! Za Tebe, za jedinstvo, za slogu i slobodu mi živimo i ginemo. Čuvamo svoje. Ne tražimo tuđe!

Pa i preko Sokolića kličemo svome Kralju:

Živeo Kralj Jugoslavije Petar Drugi!

Živeo ceo Kraljevski Dom Karadorđevića!

Živela Jugoslavija!

Petnaestgodišnjica smrti Kralja Petra I Velikog Oslobodioca

Dne 16 avgusta setili smo smrti našeg velikog Kralja Petra I Velikog Osloboditelja, najuzornijeg i najdemokratskijeg kralja u Evropi. Prognan iz male Srbije još u Svojem detinjstvu On proživljuje Svoju mladost u Švicarskoj baveći se književnošću i učeći gradivo, što će Mu biti potrebno kao vladaru jedne male demokratske i slobodne države. Hrabro se bori u francuskoj vojsci protiv Nemaca, odgaja Svoju Decu i sprema ih za njihove buduće pozive. 1903 godine srpska Ga Narodna skupština jednoglasno bira za svog Kralja. To je bio prvi slučaj u povesti, da jedan narod jednoglasno bira svoga kralja.

Pokojni Kralj Petar mnogo se patio za Svog života. Prognanstvo, skroman život, ratovanje u nemačko-francuskom ratu, četnikovanje u Bosni i Hercegovini i napokon ponovna kalvarija za vreme svetskog rata. Ali Veliki Kralj nije klonuo duhom, nikada nije kleknuo niti se sagnuo niti pred kime. Jedino je verno služio Svome narodu. Narod i država bili su mu iznad svega. Dobrobit i sloboda naroda vodili su Ga za čitavog Njegovog života. Značajne su Njegove reči, koje je izustio 1917 godine u izagnanstvu, a koje govore o Njegovim kraljevskim mislima, težnjama i zadaćama. Rekao je između ostalog i ove značajne reči, koje su Mu bile pred očima u svem Njegovom delovanju:

— »Kao Kralj ja sam imao jednu jedinu dužnost, da budem izraz volje i želja moga naroda, koji me je izabrao za svoga kralja. Ti ideali moga naroda težili su, da Srbin živi u svojoj zemlji u miru i po svome nahodenju. Moj narod je voleo svoja polja, zelene šume i krševе i nije želio ništa tuđe. Ideal moga naroda beše da obrađuje svoju bogatu zemlju, a to je znao tako lepo da radi i bio je srećan u svome radu. Moj narod je bio, pa i danas je, mudar zemljoradnik i ljubitelj prirode. Dopustite da udarim na ovo naročito glasom: naša prva želja bio je mir.

Druga naša želja je bila, da poboljšamo sudbinu one naše braće po krvi, koja su tako dugo bila zarobljena pod surovim turskim režimom, kao i pod nasilničkim režimom Austrije.

Pre nego što završim svoj govor, dopustite mi da svečano izjavim ovo:

»Jedina moja želja kao srpskoga Kralja jeste: da vidim sav moj narod: Srbe, Hrvate i Slovence slobodne od njihovih ugnjetača i ujedinjene u jednu državu.«

Slava Velikom Kralju Osloboditelju!

Vilko:

Na početku školske godine novim snagama napred!

Posle ugodno provedenih školskih praznika, koje ste vi, naraštajci naši, svaki na svoj način provodili kako ste najbolje umeli i znali, skupili ste se opet u krilo naše sokolane, da udvojenim snagama nastavite svoj sokolski rad. Da nastavite onaj rad, koji ste pre kratkog vremena ostavili, kad ste se razišli diljem cele naše lepe domovine, gde ste neki uživali u velegradskom životu, koji munjevitom brzinom okreće i pokreće ljude, automobile, tramvaje i celi život, divili ste se toj jurnjavi, vrevi, buci koje zahteva svakodnevna potreba toga grada, koje zahteva život. Tu se upravo juri za životom. Drugi su bili opet rasejani po našim belim selima sretajući tamo život pri težačkim radovima, koji se odvija polagano rekao bi upravo sporo, ali ipak veselo i s pesmom. Pjesma prati vazda naše selo. Tu se ona rodila, tu je ona sačuvana, tu ona živi. Nema tu modernih šlagera, već pjesma koja je prenesena s pokolenja na pokolenje, s oca na sina, s deda na unuka. Tu su one kosačke, žeteljačke, kraljičke, dodolačke i druge. To je čista narodna pjesma. Neki zadoše pod debele sene i guste košnje gorskih krajeva, neki su na sunčanom jugu uživali u plavetnilu našeg Jadrana. Jedni su se provlačili krševitim predelima, drugi su prolazili udobnim ravnicama i poljanama preko cvetnih livada. Bilo vas je sigurno po svim našim rekama, jezerima, ravnicama i gorama. Bilo vas je na moru. S dana u dan sretali ste život od bele zore, kad sunce prospe na vas prve svoje zrake, pa do kasno u noć, kad je već davno nestalo poslednjih zlatnih trakova njegovih. Sretali ste život, promatrali, gledali i živili njime.

Niste li možda pronikli u srž toga života? Niste li si vi predstavili taj život drugačijim? Kad bi se tu i tamo učinilo ovo ili ono, kad bi se što izmenilo, popravilo ili uvelo novo po vašem shvatanju možda bi taj život bio mnogo ugodniji, lepši i veseliji.

Možda bi baš ti mogao izvesti to delo, koje očekuje svog neznanog junaka, da ga ostvari. U narodu je mnogo potreba, mnogo nerešenih zadataka. Dela čekaju ostvarenje. Narod čeka. Čeka svoje naraštaje. Na mladima svet ostaje. A ti, naraštaju, pregni novim snagama na rad zadojen ljubavlju za svoj narod.

Naraštaju prošli su dani odmora. Na rad! U sokolane! Narod čeka. A sve ono što učiniš za narod učinio si i za sebe. Ni jedan čas ne sme da te

nade dangubeći. Snivaj, radi, gradi! Prelomi, preskoči, izgradi! Veliko je delo. Narod čeka! Samo češ tako biti od koristi svome narodu i svojoj domovini. Ne očekuj, ne traži nikakve nagrade za uloženi trud i rad. Narod ne može platiti, nitko ne može takvo delo nagraditi. Najlepša dela na svetu ostala su nenagrađena. A ta nenagrađena dela zaista su najlepša dela među čovečanstvom. Veliki ljudi, velika dela ostaju večno nenagrađena, samo zahvalnost budućih pokolenja jedino su priznanje, nagrada i plata. A ti, naš sokolski naraštaju, koji radiš »bez slave i koristi« jačaj se, uči se, radi, stvaraj, da uzmogneš kroz Sokolstvo usrećiti ceo svoj narod. Pazi, da se tom srecom tvoga naroda uzmogne okoristiti celo čovečanstvo. Dakle na početku rada, na početku nastavljanja našeg sokolskog rada, budi svestan, dragi naraštaju, da sve ono što učiniš dobro je ili zlo, na korist ili štetu. Onda je uvek bolje, da činiš dobro koristeći tim nekome, nego da činiš zlo ne koristeći nikomu, no ubijajući time sebe. Na tvom putu, kojim polaziš krajnjem cilju, neka ti vazda svetle luči najboljih sinova tvoga naroda, jer ćeš samo tako moći slediti stope njihove.

Rad je težak, početak još teži, ali izdrži, ne kloni, bori se! Preko Golgote trnovitim putem dolazi se cilju, a ne ležeći na neku dušeku. Ne očajavaj pri prvom neuspehu, već udvojenim silama upri još jače i moraš pobediti. Samo još jedno — na svakom radu neka te prati ljubav i oduševljenje. Pa nema te sile, nema te moći, koja bi te mogla sprečiti, da dopreš do cilja izgrađujući započeto delo i ostvarujući svoje ideale. Zato, naraštaju, odmah u početku pregni svim snagama napred i samo napred ni koraka nazad!

Brat Vadnov pri seskoku z droga

Brat Primožič v stoji na eni roki na bradlji

Gorka čaša

(Iz moje pesimističke beležnice)

Sestri Milici B., Novi Sad.

1

U Tolstojevom dnevniku našao sam beležaka nad kojima sam plakao kao dete, a u istoj toj debeloj knjizi bilo je i rečenica, koje su moj duh uspinjale do samopregora, do sunca i do Boga. I otuda dolazi da se i u mojem »Dnevniku« pogdegdje nade po koja tužna misao kao otsev teških momenata ili tuđe i patnji u srcu. Stoga te, sestro, s ostalom braćom i sestrama, molim da se ne pustiš pod uticaj ovih bolnih zapisa, koje beležim tek radi toga da se ojačam za teške dane koji uvek mogu čoveka u životu da susretnu.

2

Živeti bez naočara gorko je, ali pošteno; zato danas svet s tolikim oduševljenjem navlači na lice maske i obrazine svakojakih boja. To je danas došlo već toliko daleko da je uopšte smešno bez maske izaći na ulicu i u društvo. Ne samo što je smešno, nego je i nepojmljivo opasno.

3

Ići kroz život bez fantazije i refleksije, primati i gledati svet u najgrubljim njegovim otsevima i bojama, to je jedini način da čovek poštedi svoj osećaj od razočaranja i poniženja. Treba dobro zapamtiti da se život ne sastoji iz uživanja, nego baš naprotiv: iz patnji i bolova.

4

Sreća na ovome svetu potpuno je nemoguća ako je tražimo u stomaku i uživanjima, u zabavama i velegradskoj jurnjavi i dernjavi; to je, naprotiv, najsigurniji put u većita stradanja i nesreću. Istinska sreća krije se baš tamo gde su ljudi najmanje skloni da je traže: u samima sebi. To je opazio već i Cezar:

»Felicitas sibi suffitientium est!« — (»Sreća je kad je čovek sam sebi dovoljan!«).

5

Najviše je nesrećan onaj ko suviše veruje da ima prava na sreću, pa otuda proizlazi nama veoma poznata spoznaja o tome da baš među materijalnim bogatunima nesreća savija svoje gnezdo mnogo češće nego u sirotinjskim domovima. To je znak uzvišene pravičnosti kojom nas obasipa majka priroda. Treba biti jak da ne žudiš za srećom i ona će sama doći kad je budeš najmanje očekivao. To je mudrost života.

6

Postojao zagrobni život ili ne, smrt je u svakom slučaju odlazak u bolje. Smešan je uopšte strah pred smrću jednako kao što bi smešno izgledao čovek, koji bi s jezom pomišljao na ono vreme kad on još nije postojao. Jedan vek pre današnjega danas ja nisam bio i jedan vek posle današnjega danas ja također neću biti, pa čemu onda strah, čemu patnja i suludo bežanje od onoga što neminovno, silom prirodnih zakona, ima i mora da dođe?

Absurdum.

Preuzvišeni biskup dr. Frano Učelini — Sokolima

Meseca avgusta o. g. stupio je u devedesetu godinu svog života naš veliki nacionalni borac i veliki prijatelj Sokolstva preuzvišeni biskup bokokotorski dr. Frano Učelini - Tice. Tom prilikom čestitali su mu devedesetgodišnjicu života dubrovnički Sokoli. Veliki biskup odgovorio je Sokolima ovako:

— Časna moja braćo Sokoli! Vi najbolja naša uzdanico narodna, čuvajte i visoko dižite onaj sveti barjak, koji Vam je poklonio naš pokojni Kralj! Jugoslavija iznad svega!

Danas se govori o velikom srpstvu i velikom hrvatstvu, a sutra će se možda govoriti o velikom crnogorstvu. Što će nama to? Zar nama Jugoslavija nije najveća? — Čuvajmo ovo blago, koje imamo! Mi kao slobodni i ujedinjeni narod značimo nešto u svetu, a značićemo još i više. Pogledajmo istoriju Nemaca i Italijana. Što bi oni danas bili da se nazivaju starim pokrajinskim i plemenskim imenima? Ja sam već s jednom nogom u grobu, a Vi ćete doživeti Jugoslaviju srećnu i snažniju.

Ustrajte u tom poslu i svi treba da radimo za Kralja i Otadžbinu!

Moji mili Sokoli! Jačajte se i množite na korist i sreću jugoslovenskog naroda! —

Zar nam nisu ove lepe i velike reči velikog biskupa dovoljno priznanje i dovoljan potstrek za naš daljnji uzvišeni rad?

Sokoli pozdravljaju velikog biskupa i rodoljuba u njegovom domu na Lopudu

Veličanstveni sokolski slet u Subotici

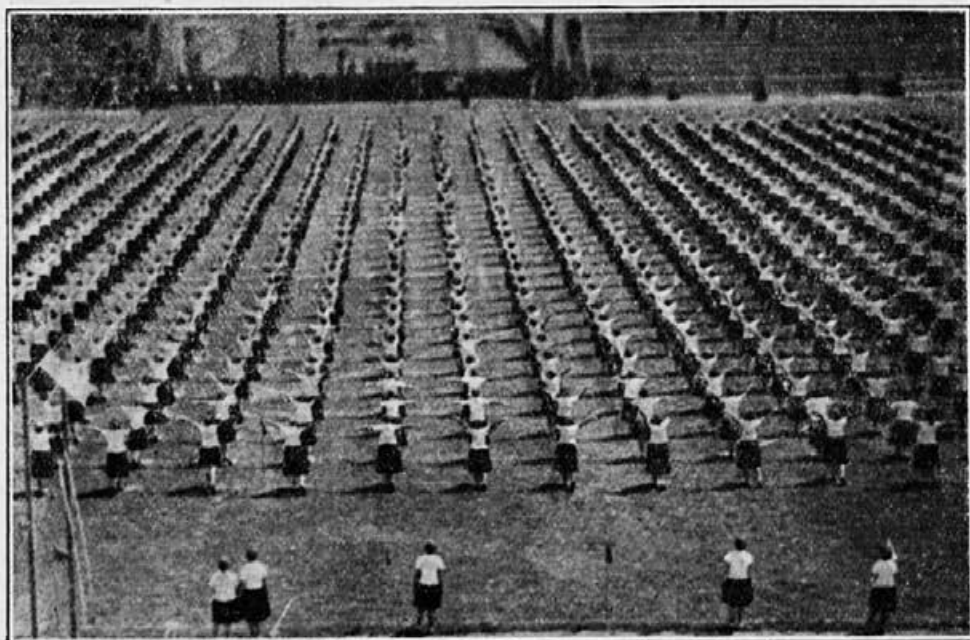
Pokrajinski sokolski slet u Subotici uspeo je iznad svakog očekivanja. Nećemo se poduže zadržavati na opisivanju svih nastupa i priredbi, koji su održani u okviru sletskom, jer je i vreme već prilično podmaklo, nego ćemo samo u glavnim potezima prikazati sam njegov tok.

Glavni sletski dani bili su 28 i 29 juna. U 11 sati pre podne 28 juna održan je vidovdanski pomen u amfiteatru Sokolskog doma, gde su otpevane mnoge nacionalne pesme i održani patriotski i prigodni govori. Pomen je završen pevanjem sokolske himne »Hej Sloveni«.

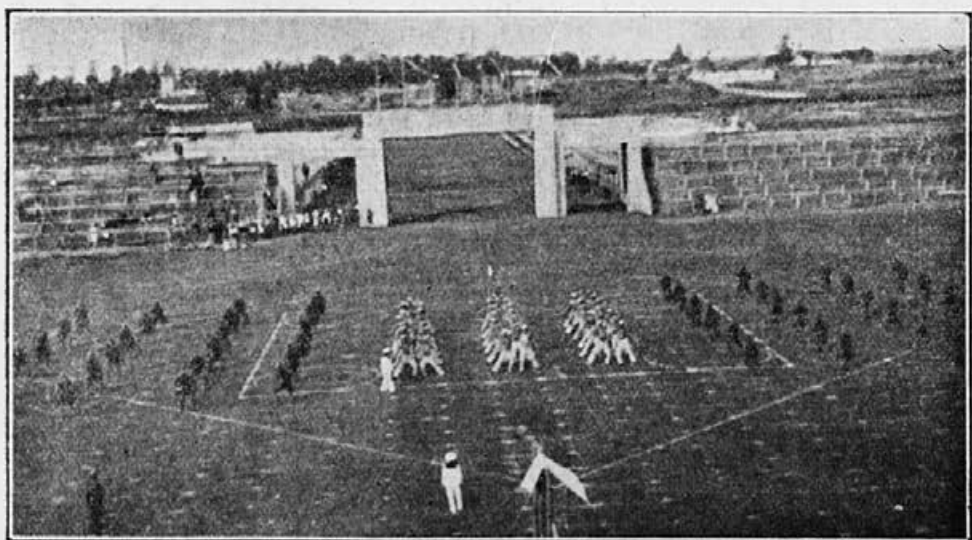
Iza pomena svrstala se pred Sokolskim domom dugačka sokolska povorka, predvođena pretstavnicima Slovenskog Sokolstva i funkcionerima našeg Sokolstva, i krenula prema Erio-ovom trgu, gde je posadena Slovenska lipa. Sav taj prostor i okolica bili su puni naroda, koji je živo odobravajući pratio tok oko polaganja zemlje na mogilu pred Slovenskom lipom. Iza prigodnog govora otvirana je himna »Hej Sloveni«, a nato su jedinice polagale zemlju pred Slovensku lipu. Prvi su položili zemlju naša braća Istrani.

Javna vežba počela je zbog kiše s malim zakašnjenjem, umesto u 16 u 16,45 časova. Već mnogo ranije od toga bilo je sletišta puno Sokola, Sokolica i prijatelja Sokolstva, koji su došli da prisustvuju ovoj sokolskoj svečanosti. Stadion, vrlo ukusno okićen, davao je naročit dojam. Pre samog početka javne vežbe došao je na sletišta zastupnik Nj. Vel. Kralja divizijski general g. Vojislav Petrović, koga je na ulazu pozdravio starešina Sokolske župe Novi Sad br. dr. I. Pavlas. Na počasnoj tribini okupili su se pretstavnicima našeg, češkoslovačkog, ruskog i poljskog Sokolstva, bugarskih Junaka, kao i pretstavnicima vlasti i vojske te nacionalnih udruženja.

Nato se je počeo da odvija sam raspored javne vežbe, u kome su uzeli učešća sva odeljenja vežbača i vežbačica, naši seoski Sokoli, naša narodna vojska, češkoslovačke Sokolice i ruski Sokoli i Sokolice. Pred postrojenim

Subotica — Članice — sletske vežbe

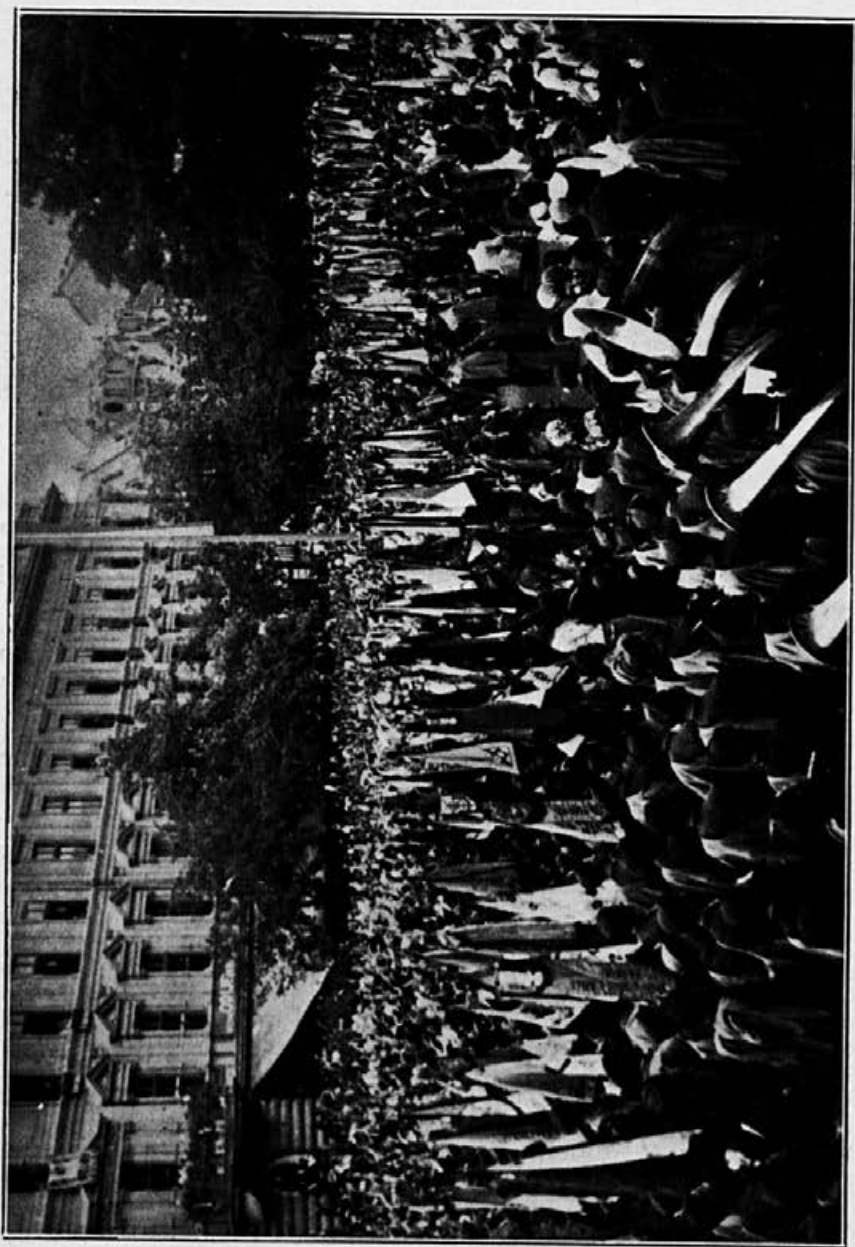
Vojska i mornarica

vežbačima i vežbačicama govorili su o značenju ovog sleta i o zadaći Sokolstva g. Ministar za fizički odgoj naroda, predstavnik bugarskih Junaka brat dr. Minev i starosta novosadske župe brat dr. I. Pavlas. Tom prilikom predale su jedinice novosadske župe krasnu zastavu svojoj župi, što je jedinstven primer u našem Sokolstvu.

Sve vežbe odlično su uspele, a naročito je odobravanje ubrala naša kopnena vojska i naša mornarica sa svojim poznatim skladbama od br. Kovača. Poslednja točka javnog nastupa bila je sletska scena »Hej Sloveni«, u kojoj je nastupilo 2065 pripadnika Sokolskog društva Subotica i 400 vojnika subotičkog garnizona. Osnovna misao ove scene je: Kroz Sokolstvo Slovenstvu. — Ovaj javni nastup, kao i sletska scena, odlično su uspeli, a nato se je narod oduševljen onime što je video, razišao.

29 juna pre podne bila je divna sokolska povorka. Subotica je bila načičkana zastavama, sagovima i cvećem. Sve je bilo na ulicama. Ogromno oduševljenje, pozdravljanje i zasipanje cvećem. U povoreci je bilo 11 glazba i 162 sokolske zastave te i oko šest tisuća Sokola i Sokolica u svečanim odorama i narodnim nošnjama. Pred Sokolskim domom, gde se je zaustavila povorka, održao je oduševljen govor brat Engelbert Gangl. Odatle su upućeni pozdravni brzojavi Nj. Vel. Kralju. Govorio je i Ministar za fizičko vaspitanje naroda, a prisutne je pozdravio u ime grada Subotice njen načelnik br. Ivandekić. Zahvalili su predstavnici češkoslovačkog, ruskog i poljskog Sokolstva te predstavnik bugarskih Junaka. — Nato se je ovaj veličanstveni skup razišao.

Posle podne tog dana održana je druga javna vežba. I ona je isto tako lepo uspeła kao i ona na Vidovdan. Sve su točke lepo odvežbane, i nagradene od mnoštva gledalaca burnim odobravanjem i poklicima Jugoslaviji, Kralju i Sokolstvu. — Naveče tog dana održane su razne sokolske priredbe, vatromet i zabave. Zbog ograničenosti prostora, kao i zbog toga što je subotički slet već dobro na nama, donosimo izveštaj o ovom vanredno uspešnom sletu samo u sažetom obliku. Preporučujemo našim naraštajcima i naraštajkama da pročitaju opširni izveštaj o sletu u našem centralnom glasilu »Sokolskom glasniku«.

Zbor Sokolstva pred Sokolskim domom u Subotici

Vršimo savesno svoje dužnosti!

Nije dovoljno samo rečima prikazivati se Sokolom, nego to treba zasvedočavati delima, vršeći savesno svoje sokolske dužnosti, pa i svekolike svoje dužnosti.

Tko je Soko u duši, dakle iskren, pouzdan, stalan Soko — zadojen jasnom iskrom iz plamena sokolske ideje, a želi biti miran, ponosan i jak — taj mora savesno vršiti svoje sokolske dužnosti. To traži od njega narod i domovina kao od svakog vrednog i korisnog građanina. On treba da zna da je čovek najslobodniji i najjači onda, kada savesno i s ljubavlju prione uz rad, kojim će najbolje poslužiti svome narodu i podignuti ugled svojoj domovini o kojoj je nekad samo sanjao. I baš zato što je nekada dok je ona bila tlačena, zatirana i na sve moguće načine iskorišćivana — o njoj sanjao, sada kada se njegov san ostvario, treba da se prihvati ozbiljnog rada, kojim će izlečiti njezine rane.

Od onih koji su pre samo spavali, jer ih jugoslovenska ideja nije zagrejavala, o Jugoslaviji nisu ni sanjali — mnogi počinju pod uticajem našeg narodnog proleća buditi se, otvarati oči i puni iznenađenja gledati oko sebe...

Jedni osećaju da su bili sputani lancima uskogrudnosti, a drugi zaslepljeni lažnim sjajem tuđeg sunca: — obojica preceñivanjem svojih zasluga i uveličavanjem svojih prava... Sada uviđaju (kamo li sreće da većina uviđa!) da je iskra svetlosti, vlastite sreće i života bila zapretana u njima samima... Koliko patnja, koliko žrtava je trebalo dok se lanci uskogrudnosti i zaslepljenosti odstrane?...

A je li uspeh potpun?

Čini se da se previše opajamo prošlošću, a da živimo i radimo samo za sadašnjost, ali i u tom se radu previjamo, grčimo i lutamo — tumaramo, a na sutrašnjicu — kao da sasvim zaboravljamo.

Zaslepljeni i uskogrudni taru oči, okreću se i videći duge povorke marnih i svesnih nosilaca jugoslovenske misli, graditelja naprednog i spasonosnog Jugoslovenstva, zastidjeni obaraju oči da sakriju suze stida i sreće — šapćući: »Moj greh, moj preveliki greh!« — I okrepljeni iskrenim kajanjem, hrle za svesnim povorkama neustrašivih boraca, koji oslobodiše zemlju tuđinske najezde, a sada osvešćuju i vraćaju ljudima ljudsko i narodno dostojanstvo, u moćnoj i uglednoj Jugoslaviji.

Mnogi ih dostizavaju i skromno se priključuju zadnjim redovima, a drugi viču: »Braćo, braćo! stanite, osvestite nas i poučite, probudite u nama svest, zagrejte naša srca i duše idejom, koja vodi narod spasonosnome cilju. Pustite nas u prve redove da osetimo ponos u junačkome pohodu!«

Ali junaci hrle napred — dovikujući im: »Sledite nas, dela naša neka vas osveste!«

Ali određeni ljudi zaostaju — pružajući ruke onima, koji žele sudelovati u izgradnji velikog dela, a na poklike osvešćenima — odgovaraju: »Braćo, strpite se, ne smetajte onima koji su vas delima svojim probudili i iznenadili, jer dok ste vi spavali ili lutali, a možda im svesno ili nesvesno i smetali u njihovom teškom radu, oni su se borili i krv prolevali... Umesto da im pomognete, mnogi ste ulevali nadu i pomogli našim dušmanima u njihovom paklenskom razaranju naših dobara i ugušivanjem ideje, koja je — konačno — eto — i vas probudila i osvestila. Zato u prve redove ne možete, što ćete i sami uvideti, kada se iza prvog ushita umirite i otreznete. U prvim redovima mogu za sada, dok se potpuno ne osvestite i dok ne uvidite opravdanost gesla: »Sve za narod i domovinu!« i »Bez koristi i slave!« ostati samo prokušani,

iskreni i zaslužni Sokoli, u koje s ponosom i sa zahvalnošću treba da gleda narod i domovina, jer to su granitne stene o koje su se razbili svi nasrtaji naših dušmana, vanjskih i unutarnjih neprijatelja... A vaša je dužnost — za sada — da im pomognete ali zato neka ljubav, istina i pravедnost bude vodilja i svetlost vaših dela, misli, osećaja i želja.»

Domovina se mora dizati i jačati dobrim, lepim i plemenitim delima, a ljubav prema njoj treba da gori jasnim plamenom, koji će obasjati duše da uzmognu zaplamsati na žrtveniku samopregaranja za sreću i veliku budućnost jugoslovenskog naroda.

Kakva je naša slavenska sokolska duša znamo, ali ima među nama pojedina s plitkom, uskom i mračnom dušom, a isto i takvim osećajima, te svu svoju snagu troše za postizavanje ličnih interesa, zaboravljajući na dužnosti, kojih ima svaki pripadnik naše sokolske zajednice i našeg naroda. — Svaki takav mora biti raskrinkan, jer mrak uzmiče pred svetlošću, kao što i laž pred istinom... Zato ljudi niskih duša, koji se zadovoljavaju nekim dobrim, samo ako to dobro može njih zadovoljiti, bez obzira je li i drugima — celini dobro — ne spadaju u naše redove, a niti se mogu svrstati među vredne i svesne građane...

Treba znati da najdublje bore na čelu jedne ideje urezuju prljavi, lični interesi. Jer gde prevladaju lični interesi, tu se ne može govoriti o ideji; a onaj koji radi samo radi ličnih interesa, zaboravlja na državu, na narod i na najveće svetinje.

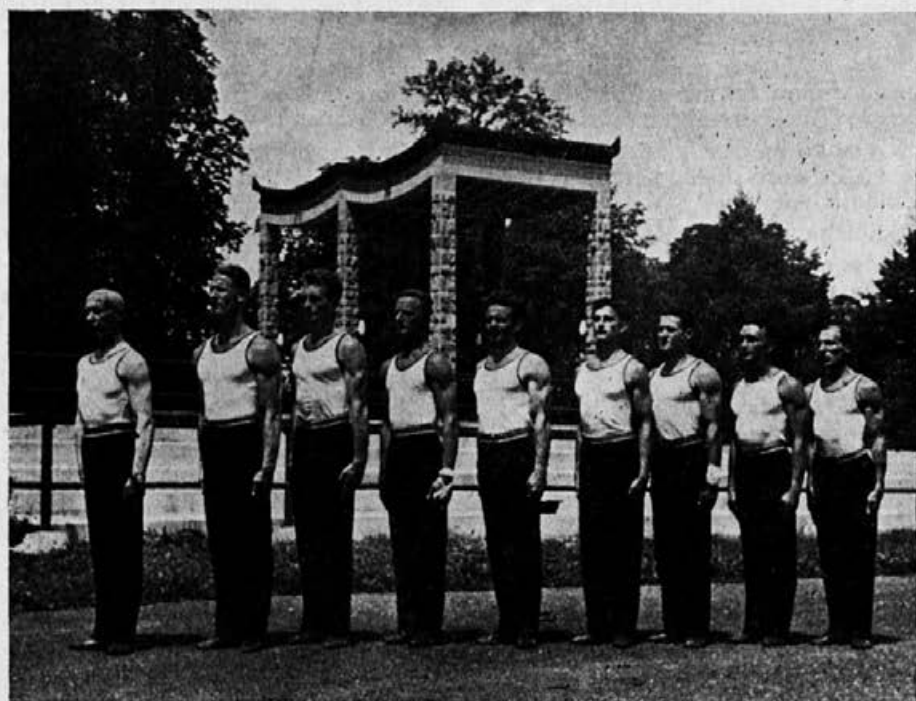

Jugoslovenska sokolska vrsta članic, ki so se udeležile olimpijskih iger v Berlinu.
Od leve na desno: Vodnica vrste Milica Šepova, Dragana Đorđević, Marta Pustišek, Lidija Rupnik, Maja Veršec, (ki je obolela in je mesto nje tekmovala Ančka Kržanova), Ančka Kržan, Dušica Radivojević, Katarina Hribar, Olga Rajković, Angelina Gopurenko

Naša muška i ženska sokolska vrsta na međunarodnim takmičenjima u Berlinu

Na olimpijskim takmičenjima na XI olimpijadi, koja su se održavala ove godine u Berlinu u mesecu avgustu, učestvovala je i naša država sa svojom muškom i ženskom sokolskom vrstom. U takmičenjima muških vrsta takmičilo se 14 naroda, a u takmičenjima ženskih vrsta 8 naroda. To su do sada bila najteža takmičenja u telovežbi, što smo ih uopšte do sada imali. Borba je bila velika. Takmičili su se najbolji vežbači i vežbačice iz čitavoga sveta. Naš narod je dostojno zastupalo naše Sokolstvo. U telovežbi muških vrsta osvojila je naša sokolska vrsta šesto mesto, a brat Štukelj dobio je srebrnu medalju za svoje vežbanje na krugovima. On je ujedno na toj spravi drugi u svetu; iza brata Hudeca iz Českoslovačke i to s malom razlikom u točkama (0,20). Ispred nas su u muškoj telovežbi: Nemačka sa 757.430; Švicarska sa 654.802; Finska sa 638.468; Češkoslovačka sa 625.763 i Italija sa 615.133 točke. Jugoslovenska sokolska vrsta dobila je 598.366 točaka.

S ovim uspehom možemo biti vrlo zadovoljni. Naši su vežbali odlično, o čemu govori sva svetska štampa. Bili bismo prošli mnogo bolje da nije bilo pristranosti sudaca, koji su u vrstama gledali svoje političke prijatelje ili neprijatelje. Dovoljno će nam biti kada znamo, da su našoj vrsti sudili nemački, italijanski i mađarski suci. Da nije bilo toga, naša bi vrsta mnogo bolje prošla. A naši su vežbači i vrlo kratko vreme vežbali zajedno; svega dva meseca, dok su vrste drugih naroda vežbale godinama i

Jugoslovenska sokolska vrsta članov, ki so se udeležili olimpijskih iger v Berlinu. Od leve na desno: Vodja vrste dr. V. Murnik, Pristov, Gregorka, Vadnov, Primožič, Grilec, Forte, Merzlikin, Štukelj

spremale se za ovo medunarodno takmičenje. Vrste stranih naroda nisu ni u čemu oskudevale; one su imale sve što im je bilo potrebno, dočim toga nije bilo kod nas.

Naše članice prošle su upravo odlično, kada znamo, da je to njihov prvi nastup na medunarodnom telovežbenom poprištu. Osvojile su četvrto mesto. Ispred naših članica samo su Nemkinje, Češkoslovakinje i Madžarice, a iza naših Poljakinje, Američanke, Italijanke i Engleskinje.

Naš uspeh na ovim takmičenjima u Berlinu je vrlo dobar, a nadamo se, da će se taj uspeh još više ojačati na narednim medunarodnim takmičenjima u Pragu 1938 godine, prigodom svesokolskog sleta.

Marijana Željeznova-Kokalj:

V tihem domu pod Vršičem

Hlapon je prisopihal 26. julija t. l. v Kranjsko goro. Popotniki so se vsuli mimo hiš v prelepo dolino Pišnice. Široka in kot sneg bela cesta se vije ob bistri Pišnici ob zelenih obronkih mogočnih gora.

Dolga vrsta romarjev hiti po beli cesti, ki preskoči Pišnico ter se prične dvigati po strmi rebri Vršiča. Dolina se oži, strmine Skrlatice in njenih tovarišič stiskajo vedno bolj dolino. Po jarkih in kotanjah se blesti sneg... Sonce pomežikuje izza oblakov, ki se zdaj in zdaj zataknejo ob čeri in skale gorskih vrhov in grebenov.

Pred 23. leti sem hodila tod. Ni bilo široke avtomobilske ceste, ki je vezala dolino Pišnice s Soško dolino... Tedaj tudi ni bilo meje, ki bi ločila dve slovenski dolini...

Visoko smo se povzpeli. Krenili smo iz bele ceste v stran. Grob. In še eden... Lesen križ, gomilica obrobljena s kamenjem... Grobova ruskih neznanih vojakov... V ozadju pa se dviga lesena ruska kapelica...

Služba božja... Romarji molijo...

Zvon zadrhti. Zvonjenje trepeče in se gubi od src romarjev do veličastnih pečin planin. Planine so stare, planine so neme. So kakor bela razgaljena duša zemlje, ki je zahrepenela po soncu... Sonce jih poljublja in hrepeneča zemlja se je umirila v kraljestvu belih strmin.

Molitve in govori na grobu neznanega ruskega vojaka...

Zdaj se, da je drevje sklonilo svoje veje, da so planine vzdrtle... žive so priče daljnih dni, ko so ruski vojni ujetniki zasajali lopate in krampe v nedra Vršiča. Njih znoj je namakal skale, kamenje... Planine so videle vse, planine so vedele vse... po težkem delu so si postavili ujetniki hram božji-kapelico. Trpeli so, iskali so kotiček miru... iskali so spomin na daljno domovino... V kotlinici ob žuboru studenčka so se zatekali v težkih trenutkih... In teh je bilo mnogo, mnogo...

Plazovi, lakota, bolezni so pustošili med njimi... Umirali so, zapuščeni, pozabljeni...

Pozabljeni? Ne. Tam v daljni ruski stepi so čakale na njih matere. Molile so za nje, drhte za njihova življenja... Uboge matere, ubogi sinovi...

Smrt je žela pod Vršičem... Prihajale so nove trume ujetnikov v dolino smrti...

Neizčrpne so bile delovne sile slovanskih sinov. Cesta je rasla kot večer spomin na tlako ruskih sinov... Ponosni so bili nanjo avstrijski

mogotci in ponosno so jo kanili krstiti na »Erzherzog Eugenstrasse«... Usoda je hotela drugače — in danes je to »Ruska cesta...«

Pa ne samo pod Vršičem je žela smrt slovanske sinove... Po vseh bojiščih svetovne vojne so bila slovanska grobišča. Ošabni nemški gospodarji so namerno pošiljali v smrt slovanske vojake. Hoteli so iztrebiti slovanski živelj v cesarstvu črnega dvoglavega orla...

Svetovna vojna je bila novo vseslovansko Kosovo... Kosovo vstajenja... Vsako življenje je bilo bakla, ki je v občestvu vseh prižgala plamen svobode zaslužnjem Slovanom, zlasti pa Jugoslovanom, Čehoslovakom in avstro-nemškimi Poljaki...

Svoboda! Privriskala je tudi v dolino smrti pod Vršičem... Zaplakala je nad izbrisanimi grobovi ruskih sinov. Oni so bili zvesti zaobljubi: »Zvestoba do groba...«

Planine so neme... Bde nad tihim domom slovanskih sinov v zatišju Vršiča ob beli avtomobilski cesti, namenjeni prevozu topov in municije ter mladim sinovom slovanskih planin v smrtni boj za obstanek Nemštva... Bog je bil usmiljen... Ni vznemiril krvavi vihar tihega slovenskega kotička... Jugoslovanska zastava je zaplapolala tod, da čuva planine in njih narod, da čuva zadnji dom ruskih mučnikov...

Zdaj kraljuje tu tišina. Sem in tja jo vznemiri brnenje izletniškega avtomobila, petje planincev in zvonjenje pasoč se živine.

Vsako leto v juliju pa romajo sem ruski bratje v družbi nas — da se v molitvi spomnijo mučnikov, ki so pomagali graditi Babilonski stolp nemškega gospodstva... Stolp se je razsul, na razvalinah pa je vzrasla nova pomlad...

Bratje in sestre, prihodnje poletje pohitite tudi vi tja v tih dom pod Vršičem. Za vašo svobodo so umrli tudi ti... Vaša molitev in vaša pesem: »Hej Slovani!« naj se dvigne do sonca. Ono prepotuje vsak dan tudi ogromno rusko stepo... Pove naj materam, ki so zaman čakale na vrnitev svojih sinov — da njih sinovi niso pozabljeni v dolini smrti... Mladi jugoslovanski sokoli so čuvarji Slovanstva na skrajnem zahodu... in čuvarji svetlih spominov mučnikov iz črne dobe suženjstva.

Grad minareta

Malo je gradova u našoj Kraljevini Jugoslaviji, koji sačinjavaju sa svojom divnom okolinom tako idealnu celinu kao Sarajevo. Ovaj glavni grad bivše Bosne i Hercegovine, a sada Drinske banovine, broji oko 450 ulica i preko 85.000 stanovnika, a spada među one naše retke gradove, koji imaju burnu prošlost i historijsku značajnost, što je veoma važno za našu naciju.

U Sarajevu, gde je prvi metak 28 juna 1914 godine oglasio zoru slobode svima potlačenim i izmučenim narodima, rodilo se je nekoliko narodnih velikana: Simo Milutinović, Silvije S. Kranjčević, Safet Bašagić i drugi, koji su se borili za svoj narod perom i mačem.

Ovo mesto, ukrašeno koritom Miljacke sa svojom romantičnom okolinom: brdima, šumama i šarolikim kućicama, ima nekoliko monumentalnih građevina, a najpoznatije su: Begova džamija, koju je Gazi Husrevbeg kao bosanski namesnik podigao 1532 godine; stara srp.-pravoslavna crkva, koja je sagrađena u 16 stoleću, Općina grada Sarajeva, koja je pravo remek-delo orijentalne arhitekture, a slovi kao jedna od najlepših građevina na Balkanu.

U Sarajevu ima 118 džamija i nekoliko tekija (bogomolja) u kojima derviši (muslimanski monasi) uz molitvu vrše i čarobnjačke pokuse.

Derviških redova ima dvanaest i to: Bedevije, Bektašije, Dusakije, Halvetije, Mevlevije, Sadije, Kaderije, Rufaije, Halidije, Sinanije, Nakšije i Ušakije.

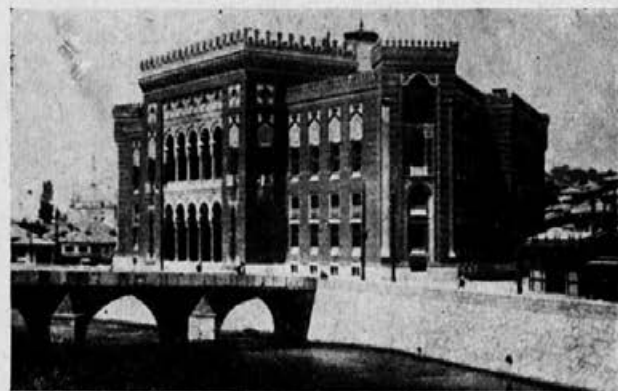
Od ovih redova u Sarajevu su tri reda: Koderije, Mevlevije i Nakšije. Ovi redovi imaju svoje tekije, koje su sagrađene još pre nekoliko vekova. Takva jedna tekija je reda Kaderija, a zove se Sinanova tekija, osnovana za

vladavine sultana Murata. Nalazi se u ulici Sadržija. Mevlevijska tekija na Bendbaši postoji već 120 godina. Na čelu svake tekije stoji šejh (poglavica). Šejhovi su sve do nedavno stajali u središtu općeg interesa i slovi kao najučeniji ljudi s posebnim čarobnjačkim moćima i sposobnostima.

Sve ovo skupa, s orijentalnim i modernim građevinskim motivima, gde se susreće Istok i Zapad, daje strancu na

Begova džamija

Općina grada Sarajeva

prvi pogled vrlo simpatičnu sliku; u vedrim sunčanim danima prvi utisak je izvanredan i očaravajući. Zato ovaj grad često nazivaju »Novi Carigrad i grad minareta«, a to je donekle i opravdano, jer Sarajevo još i danas strancima pruža priliku da vide ono što im je pružao Carigrad.

Turisti na svakom koraku susreću ljude s raznom nošnjom: seljake, stare muslimane s turbanom na glavi i muslimanke s velom (feredžom) na licu. Iako se je 1928 godine između

naših muslimana reformista i konzervativaca vodila ogorčena polemika »O otkrivanju muslimanke i nošenju šešira«, ipak u pogledu te reforme naši muslimani nisu ništa učinili niti su koračili za korak napred. Osim toga i druge verske običaje pridržavaju muslimani kao: nošenje mrtvaca iako to ne odgovara higijeni, duhu vremena i napretku čovečanstva.

Uzme li se u obzir da u Sarajevu ima najviše muslimana i da oni imaju dominantnu ulogu, onda je sasvim razumljivo i prirodno, da i najviše prevladavaju njihovi običaji.

Ono što se je negda u Sarajevu nosilo i gradilo, gradilo se bez opšteg regulacionog plana i bez opšte povezanosti i interesa. Ovo se dešavalo verovatno zbog toga što je svako mesto živelo svojim podvojenim i samostalnim životom, ne vodeći mnogo računa o opštem interesu celine. Ali danas, kada se menjaju prilike i grad, bez sumnje da se i ovi nekadašnji i nesavremeni običaji postepeno napuštaju i svet se prilagođuje svemu onome, što je za njega od veće koristi.

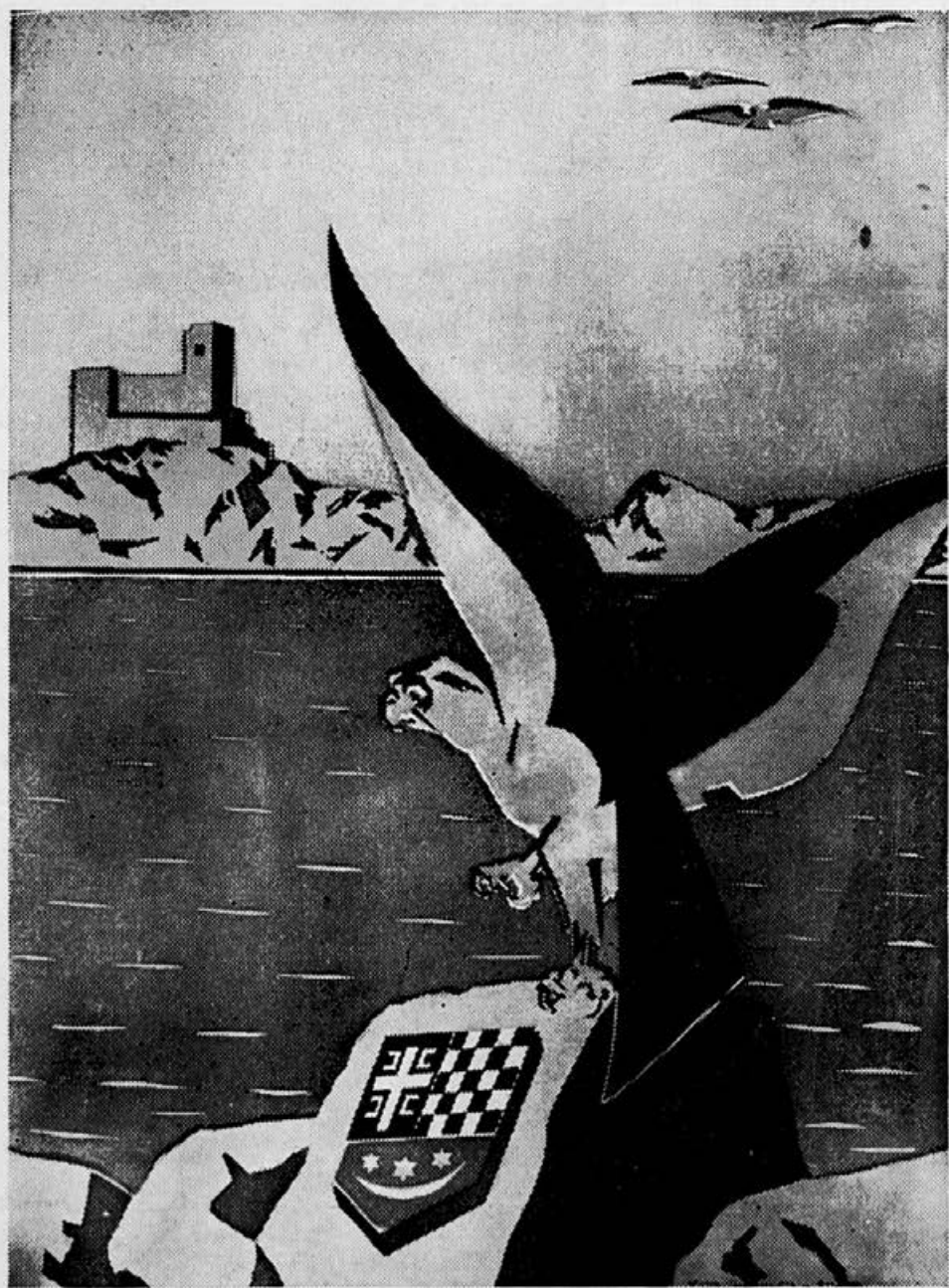

Muslimanka za vreme šetnje

Begova džamija sa sahat kulom

Ja ne gubim iz vida skoro reformu i napredak naše omladine i bolju budućnost, koja će neminovno nastupiti i koja će rezultirati iz jednog intenzivnijeg života, a lepi grad Sarajevo uopšte, igraće u potpunosti i dalje svoju važnu ulogu, koja mu je dodeljena geografskim položajem kao kulturnom, političkom i turističkom centru, na jugoistoku naše otadžbine.

Slet Sokolstva na Jadranu: Sletski plakat

Slet Sokolstva na Jadranu

Tri sokolske župe na našem plavom Jadranu: Split, Šibenik - Zadar i Sušak - Rijeka, održale su 22 i 23 avgusta svoj III slet Sokolstva na Jadranu. Ovaj je slet uspeo u svakom pogledu, kako po broju učesnika, tako i po organizaciji, izvedbi i u nacionalnom pogledu. Šibenik je bio i suviše malen da primi među svoje stare zidine toliko mnoštvo Sokola i prijatelja Sokolstva.

U subotu 22 avgusta bila su takmičenja o prvenstvo ovih triju župa, a naveče je bila na sletištu sokolska akademija.

U nedelju 23 avgusta bila je ujutro povorka, u kojoj je učestvovalo skoro šest tisuća Sokola i Sokolica u svečanim krojevima i prekrasnim narodnim nošnjama. Povorka je bila predmet najživljeg pozdravljanja, a učesnici su obasipani cvećem. Grad je bio okićen jugoslovenskim zastavama; jugoslovenstvo ovog starog Krešimirog grada ispoljavalo se je na svakom koraku, a naročito za ove veličanstvene sokolske povorke. Zbor Sokolstva bio je na Poljani Kralja Petra I Velikog Oslobođitelja, gde je pozdravio prisutne starešina domaće župe br. Triva, održavši i velik sokolsko-nacionalni govor. Nato je govorio brat Gangl o zadaći Sokolstva na našem sinjem moru i o sokolskom jugoslovenstvu. Upućeni su i pozdravni brzojavi Nj. Vel. Kralju i Nj. Vis. Knezu Namesniku. — Prisutne je pozdravio sa strane grada Šibenika gradski načelnik brat Bačinić. Posle podne održana je javna večnja, koja je u svemu vrlo lepo uspeła.

I ovaj je slet na našem Jadranu, kao i onaj u Subotici, ponovno udahnuo tamošnjem stanovništvu veru u pobedu Sokolstva i njegove misli.

Neuspešan ribolov

Lužičko-srpska priča

I tako odoše vuk i lisica uveče opet napolje. Bejaše prilično studeno. Lisica reče: »Ja imam, doduše, dobar kožuh, ali ipak drščem od zime.« I vuk veli: »Ja sam ceo svoj vek čuo da je kod mladih devojaka toplo, hajdemo dakle preljama!« Lisica odmah na to pristade. Odoše onamo i zamalo poče se vuk s devojkama šaliti, a lisica se ugodno smesti kod peći. Kako je međutim ogladnela, zaželi da pojede nešto naročito dobro. Njuškala je sad ovde, sad onde, no nije mogla da nađe što je zelela. Stoga se potajno otšulja napolje da se malo voza čamcem. Napolju su tada upravo prolazila kola, a na kolima sledevi. Brzo skoči lisica na kola, otvori jednu bačvu te izbaci veliku množinu sledeva. Onda opet side s kola te izjede sve sledeve do jednoga. Kad htede i toga da poguta, dođe vuk te upita: »Šta ti to jedeš?« Lisica odgovori: »Ribe! Hoćeš li da okusiš?« I ona mu dade pola sleđa. Kako mu se sled neobično svidao, upita lisicu: »Pa gde si uhvatila tako dobre ribe?« Lisica odgovori: »Pusti samo ovde svoj rep u vodu!« No upravo je nastala čija zima. Za nekoliko vremena htede vuk da izvuče svoj rep iz vode, ali mu lisica reče: »Pokušaj najpre, je li otežao!« Vuk odgovori: »Ne osećam još ništa!« — »Onda je još rano,« opomene ga lisica. Posle nekoliko vremena vuk opet htede da izvuče rep iz vode. Ali lisica reče: »Pokušaj opet najpre, je li otežao!« Vuk odgovori: »Meni se sve čini, kao da se nešto uhvatilo.« No lisica ga opet opomene: »Još je uvek rano. To su samo male ribice.« Vuku se rep međutim već prilično zamrznuo. Posle dugog vremena opet vuk htede da izvuče rep iz vode a lisica reče opet: »Pokušaj najpre, je li otežao!« Zatim kaže vuk: »Čini mi se da sam uhvatio ogromnu ribetinu!« Rep mu se sada već sasvim zamrznuo. Lisica mu sada poviče iza glasa: »Vuci, samo vuci!« Vuk se upeo, koliko je više mogao, ali repa nije izvukao. Lisica ga je neprestano sokolila: »Upni se, jeste, upni se iz petnih žila! I ja sam se morala upeti, ako nisam htela da ostanem u jarku!« i ode svojim putem. A vuk je vukao i vukao, upinjao se iz petnih žila, dok mu se napokon nije prekinuo rep. To ga je ljutilo do zla boga, i od tog doba živi s lisicom u večitom neprijateljstvu.

Preveo S. R.

Razmatranje o razmišljanju

1

»Učenjaci su oni, koji su se načitali knjiga; ali mislioci, genijalni ljudi, prosvetitelji svega sveta i vodi ljudskoga roda oni su, koji su čitali direktno iz knjige života...«

Sopenhauer.

U jednom od predašnjih spisa, koje smo čitali u našem lepom »Sokoliću«, ja sam razložio od kolike je važnosti po naš duh i opšte kultivisanje njegovo, ako ga što češće i temeljitije podvrgavamo samostalnom mišljenju ili — kako filozofija kaže — autorefleksiji. Osim toga nikada ne smemo zaboraviti da znanje i mudrost nisu sestre; one žive sasvim samostalno i neodvisno jedno od drugoga i sami za sebe ni jedno ni drugo nemaju nikakve trajnije vrednosti. Kao što pečatni vosak treba da bude ugrejan da bi mogao biti metalnim pečatom formiran u neki grb ili monogram, tako i znanje treba da bude sređeno i izgrađeno autorefleksijom da bi onda pečatom mudrosti moglo dobiti svoj simbolični oblik. Da je ova činjenica i te kako važna vidi se već po tome, što je ljudi veoma rado — zaboravljaju. Preterano čitanje bez razmišljanja, kao i preterano razmišljanje bez čitanja, čine od čoveka smešnu lutku na pozornici društvenog zbivanja i na taj način u glavnome i nastaju one takozvane umišljene veličine, koje nas svojom manirom sasvim potsećaju na bedaste Auguste iz vašarskih cirkusa.

2

Tude misli, koje smo pozobali iz raznih knjiga, odnose se prema našim izvornim mislima, koje smo sami u sebi izgradili na osnovu svesnog posmatranja života, upravo kao slika majskoga jutra prema stvarnom majskom jutru u prirodi. Mi na slici vidimo izlazak sunca i rumenilo zore, vidimo zelene pašnjake i bele ljiljane, vidimo stado i čobana s frulom, vidimo srebropeni potocić i raspevanu ševu — ali pored svega toga duboko u našim dušama rovari spoznaja da sve to nije stvarno, sve je to samo slika; jer mi ne čujemo ševu kako peva, ne čujemo pastira kako svira, ne čujemo potok kako žubori, ne osećamo miris cveća i zemlje; sve je to samo nema vizija jednog veličanstvenog prizora; dok u prirodi mi imamo sreću da sav taj sklop savršenih lepota uživamo i pratimo izvorno na samom mestu postajanja i to je onaj pravi osećaj koji nas ispunja blaženstvom, a slika takvog jednog prizora može samo uz pomoć naše fantazije da nam tek približno dočara izvornu i istinsku lepotu jednog majskog jutra. A tuđe popabirčene misli isto tako u stanju su tek da nam u jednoj bleđičastoj slutnji dočaraju istinsku lepotu izvornih i samostalnih misli, dok te samostalne misli jedine su koje našem duhu i našoj ličnosti daju izraz i značaj obrazovanosti.

3

»Unus quisque mavult credere, quam iudicare...«

Seneka.

Gornja Senekina beleška u našem prevodu izgleda ovako: »svaki pojedinac rađe veruje, nego da procenjuje!« — a to je baš onaj glavni razlog zbog kojega većina ljudi mnogo lakše pristaje uz odluku da čita lako i bombastično štivo, gde uopšte nije potrebno razmišljanje, nego da se odluči na ozbiljnu lektiru koja neminovno zahteva, pored pažljivog čitanja, još i jak aktivitet autorefleksije. Zato nije ništa čudnovato i zagonetno kad vidimo u raznim javnim bibliotekama kako kojekakve avanturističke knjige i brošure putuju od ruke do ruke kroz beskonačne kolone čitalaca, dok

ozbiljne i misaone knjige leže u policama pod debelim slojevima prašine i svojom bednom pojavom potsećaju nas najživlje na osamljeno groblje prezrenih velikana.

Baš u ovome času pada mi na pamet jedan moj doživljaj iz srednjoškolskih klupa:

Moj otac beše strastveni ljubitelj knjiga i svoju veliku, kroz mnogo godina uređivanu biblioteku čuvao je s pravom ljubomorom. U ono vreme izlazio je na nemačkom jeziku čuveni roman »Grof Karlo Moor« u svescima po tri filira i taj roman moj otac je kompletirao, a ja sam ga docnije čitao. Ocu je bilo drago što mu sin — kako je sam govorio — »ima smisla za nauku« i neprestano mi je davao knjige, ali — nažalost — uvek prazne avanturističke romane. A jednoga dana ja sam uzeo da čitam Kranjčevićeve »Izabrane pesme« i tada se moj otac s jednim blagim naglaskom u rečima obratio na mene da me pouči:

»Ne, sinko, to nije lektira za tebe. Kranjčević je suviše dubok i pesimistički nastrojen, kod njega treba mnogo razmišljati, a to nije zdravo. Uzmi ti rade nešto lakše i lepše...«

Pa mi je dao »Pustolovine Mirka Rondića« — jednu kriminalnu pripovest — prepunu krvi, noževa i revolvera, a meni je sve to bilo čudnovato i dugo nisam bio u stanju da pravilno procenim ovaj gest svoga oca.

A takvih »prijatelja dobre knjige«, kao što beše moj ljubljani otac, u današnje vreme nalazimo najviše baš među omladinom i stoga je najsvetija dužnost svakog Sokola da svim svojim silama treba takvo ubitačno zlo iz našeg naraštaja. To je stvarno jedan od najglavnijih razloga što omladina mnogo puta kreće stazama kojima ne sme i to je jedini razlog zbog kojega ostala književna dela od vrednosti leže po knjižnicama, zabačena i zaboravljena, prepuštena vremenu i štakorima da ih sasvim unište.

4

Kad pišemo, mi mislimo za druge, kad čitamo, drugi misli za nas, ali u oba ova slučaja naše samostalno mišljenje nikako ne sme da bude zapostavljeno, jer niti smo sposobni da nešto pametno pišemo, niti da nešto

pametno čitamo, ako nismo sposobni da sami u sebi svojom glavom pametno razmišljamo.

Čitao sam davno jednu lepu pesmicu italijanske pesnikinje Ade Negri, gde ova velika umetnica preporučuje omladini da uvek, pre nego se odluči na kakav važniji korak u životu, duboko razmisli o tome što hoće da postigne i kakve posledice iz toga mogu da uslede:

»Mladiću, kad život
pred tobom stoji
i ti želiš da udeš
u dubinu njegove tajne,
promisli zdravo.
I onda tek pođi
kroz bašte životne bajne
i sreću si kroji,
ali na putu izdrži
i koračaj odlučno, pravo...«

Baš u tom razmišljanju sopstvenim mozgom, u samostalnom ocenjivanju života i njegovih vrednosti i leži tajna uspeha, sreće i budućnosti. Ni jedna se velika ideja do danas u istoriji sveta nije mogla ostvariti, ako je bila osnovana na slabim i kolebivim temeljima i ako su je pretstavljali slabiji i kolebivi duhovi.

A baš nama Sokolima veoma je nužna jedna snažna vojska misaonih, jakih i nepokolebivih duhova, ljudi od srca i energije, jer sokolska ideja leži na čvrstim temeljima i čvrste su je ruke do danas gradile i uzdizale, a na nama koji dolazimo, ostaje da se sami u sebi izgradimo, ojačamo i očvrstimo, kako bismo postali dostojni sledbenici svojih velikih ideologa iz istorije. Zato nam je nužno potrebno da izgrađujemo sopstveno mišljenje, da se ne oslanjamo na tuđu mudrost nego da podemo kroz život i u budućnost jasno opredeljenim putevima sokolske ideologije, koja je samostalna, snažna i velika. Za velike zadatke potrebni su i veliki ljudi i stoga izgrađujemo se da postanemo veliki ljudi, veliki mislioci i veliki borci za pobjedu Sokolstva.

Zdravo!

»Razgovor«. Orig. linorez O. Gaspari

S naraštajem kroz sokolski život — takmičenja

Jednoga dana objavim naraštajcima, da će naše društvo poslati na ovogodišnja župska takmičenja jedno najbolje odeljenje naraštaja. Takmičenja će se održati koncem maja. Imali smo prilično vremena, da predemo i uvežbamo sve takmičarske discipline određene za ta takmičenja. Polazak na časove vežbe bio je redovan i tačan. Većina naraštajaca nije još ni jednom takmičila. Radilo se neumorno i s požrtvovanjem. Svaki je hteo da poluči što bolji uspeh. Konačno došao je dan odlaska na takmičenje. Nešto ranije, pre polaska vlaka, sabrali su se svi takmičari naraštajci u sokolani. Bili su neobično uzbuđeni. Vrzali su se amo tamo po sokolani. Neki su živo razgovarali. Nikola se hvalio da se ne boji ni jednog između njih u skoku u vis i skoku u dalj. Marijanu to čini se nije išlo u »račun«. — »Ja se ne bojim opet ni jednog na spravama«, rekao je. — »Da, kad mene ne bi bilo«, primetne Paša. — »A što ti,« — zaleti se Hugo — »ako si ti najviši između nas, ne stoji da si najbolji.« U to se među njih progura Relja i poviče: »Čekajte malo! Mislite valjda, da mene nema ovde. Na mene ste, čini mi se, posve zaboravili. Ako Paša misli, da njemu pripada prvenstvo onda se grdno vara, kad zaboravlja, da samo »olimpijci«, kao ja, imaju pravo na prvo mesto.« Svi se nasmejaše ovom našem šaljivčini. I tko zna dokle bi bili nastavili svoje pregovore, da nije došao brat načelnik. Nastala je tišina. Prestao je govor i žagorenje. Brat načelnik pozvao je sve takmičare na okup i rekao im: — »Braćo naraštajci! Vi polazite danas na svoja naraštajska takmičenja na kojima ćete pokazati vaš rad kroz ovo proteklo vreme u kome ste se pripravljali za takmičenje, da što više naučite kako bi što lepše i bolje izveli pojedine vežbe, da bi time postigli što bolji uspeh. Verujem, da će sutra svaki od vas uložiti sve napore i sile, da ćete se boriti do skrajnjih mogućnosti. Ali znajte, da ne mogu svi biti na prvom mestu; netko mora biti i iza prvoga, pa i na poslednjem. Svako je mesto časno. Prvo i poslednje. Ti si dao prema svojim sposobnostima sve što si mogao dati, ali možda je netko imao više snage od tebe, pa je i više dao i zato je došao ispred tebe. Neka ti to ne bude krivo, jer ti si se isto tako časno borio kao i on. I tvoje je mesto časno. Svako je mesto časno, koje si sam postigao. Ja vam želim mnogo uspeha i sreće na sutrašnjim vašim takmičenjima. Borite se! Zdravo!« — Zdravo!, odvrtiše svi snažno.

Podosmo na željezničku stanicu. Svi su bili nekako zamišljeni još pod svežim dojmom reči, koje im je uputio brat načelnik. Čulo se samo gde »olimpijac« Relja šapće: »Jeste li čuli, što je rekao brat načelnik, da je i najzadnje mesto časno. I ja ako sam najmanji među vama, ali ipak stojim na časnom mestu. Neka ne misli Paša, da je njegovo časnije. Pa nisam ja valjda badava »olimpijac«. Činilo se, da nitko nije ni slušao njegovo čavrljanje. Došli smo na stanicu, a malo zatim došao je vlak, kojim krenusmo u sedište naše župe. Na stanici nas je dočekao jedan brat iz župe. Bio je vrlo prijazan. Raspitivao se o ovom i o onom, o našem društvu, o naraštaju i t. d.

Naraštajci osetiše toplinu bratske reči toga brata. Činilo mi se, da su sada malo više shvatili sokolsko bratstvo. Nekima je bilo još čudno kako taj brat, ko ga do danas nikad nisu ni videli, ovako s njima razgovara, kao da se poznaju duže vremena. Na nekima se opazila zbunjenost pri oslovljavanju. Bili su u neprilici kako bi mu rekli »Vi« ili »Ti«. Oslovili bi ga s »Vi« vrlo lako, ali zbunjuje ih ono »brate«, s kojim se on obraća sad jednom sad drugom. A oni znadu opet, da su svi Sokoli braća i da jedan drugome govore »Ti«. No, neugodno im reći nekom starijem »Ti« još koga nisu sve do malo-

čas ni videli. A što bi opet ovaj brat mislio o njima, kad bi ga, kao Sokoli oslovili s »Vi«. Nikola je govorio s njime bezlično, u neodređenom licu. Ovakav razgovor vrlo je naporan i iziskuju mnogo veštine i opreznosti. Marijan je posve tiho govorio, kako se ne bi čulo šta je rekao »Vi« ili »Ti«. K tomu je još izostavljao i gutao glagolske nastavke. Uskoro smo došli do prenoćišta. Odlanulo im je. Rešili su se neugodnog položaja. Pošto smo smestili i odložili svoje stvari brat iz župe zaželio nam dobro i ugodno spavanje, pozdravio nas sa sokolskim pozdravom i otišao.

— »Vidite« — rekoh, kad ostadosmo sami — »večeras ste bili zapali u neugodan položaj. Niste znali kako da oslovite brata. »Vi« ili »Ti«. To znači, da niste tačno shvatili odnos i ophodjenje prema drugima članovima Sokolstva. Ono što vredi za naše društvo vredi i za ostala društva i župe i Savez i obratno. Kako god vi u vašem društvu kažete bratu načelniku, bratu starešini, prosvetaru, vodniku i drugim članovima našega društva »Ti«, tako isto morate i svima članovima u župi i u Savezu govoriti samo »Ti«. A isto tako svakog člana poznali ili ne poznali, ako vidite na njem sokolsku značku morate ga osloviti sa »Ti« i pozdraviti sa Zdravo. Ali nemojte me krivo shvatiti, pa da se dogodi, da koji između vas bude odveć slobodan, te da na razne načine iskorišćava tu slobodu. Ni jednom neće valjda pasti na pamet, da sa starijim razgovara neprijaznim i surovim tonom. To već iz učtivosti neće ni jedan učiniti. N. pr. pri upoznavanju netko ti kaže, da se zove Janko. Nećeš ti onda njemu reći: »Čuješ, Janko...«, nego lepo: »Molim te, brate Janko...«. Svakom pre nego što ga osloviš imenom reci »brate«, pa onda njegovo ime ili funkciju, koju vrši u društvu. Dakle uvek: »Brate starešino, brate načelnice, sestro načelnice, brate Janko, sestro Jelo i t. d. Shvatite tačno to naše sokolsko bratstvo, da ne bi došli opet u neugodan položaj, pa da se stanete kolebati, kako da koga oslovite.«

Još smo malo razgovarali o koječem. Neki su zbijali šale, što nikako nije moglo biti bez Relje »olimpijca«. Zatim smo legli u krevete, ugasili svetlo i nastala je tišina.

(Nastaviće se.)

Brat Štukelj v razpori na krogih, kjer je priboril srebrno medaljo

Уклето село

На самој ивици гробља села Дучине, покрај пута, уздиже се надгробни споменик, припрост а ипак привлачан. Мој сапутник из истог села упозорио ме на овај споменик. Он то учини на такав начин да одмах увидех да ту почиње читава његова болна прича.

— Ево, рече ми, ово је споменик почив. Ђури Миљинковићу, једном од првих који је пошао из нашег села да путем кроз школу дође до вишег знања, да постане учен човек. Али, смрт га је уграбила пре но што је дошао до циља.

Погледах на камени споменик и видех како је рука вештог каменоресца на њему уклесала лик покојника, младића у грађанском оделу. Смрт га је заиста узела с прага живота — и би ми жао. Увидех да мога сапутника обузима овде осећај бола, учини ми се јасним да је овде почетак туге, коју он осећа и о којој жели да ме упозна.

— Да вам покажем други споменик, ево ту је, близу овог, — рече ми и пође журно напред.

У болној тишини пођох за њим, пролазећи поред гробова. Заушависмо се испред лица једнога гроба на чијем споменику стоји: »Овде почива Бранислав Сарић...«

— Ту је сахрањен такође млад и драгоцен живот, настави мој пријатељ.

— Повлачио се с осталима испред најезде непријатеља 1915 године из свог родног завичаја, ношен надом у боље дане за себе и своју отаџбину. Дошао је у пријатељску Француску и тамо настави школовање. А када је његову отаџбину поново обасјало сунце слободе, иза бајонета победоносне војске свога народа и савезничке вратио се у домовину и он, са здравом школском спремом, добрим образовањем. У домовини је наставио студије обећавајући велики успех. Али, тешко запаљење плућа после једног већег назеба узрокује његову смрт и његов се плодан живот гаси.

— Хајдемо, да вам покажем даље — журно је мој пратилац, као да жели да успомене на тим гробовима што брже доведе у везу, да своју болну причу што пре доврши.

— Овде је сахрањен почив. Видоје Јовановић, артиљеријски капетан резервне наше војске — наставља он.

— Био је то угледан човек. У војсци за време рата 1912—1918 године уважавао и цењен. Постигао је завидне успехе као ратник. У миру био је примеран домаћин и економ. У свом сопственом газдинству уносио је журно све корисне реформе, које су дотле у нашем селу биле потпуно стране. У погледу гајења стоке, живине, воћа и биљака, као и на пољу људске и сточне хигијене он је поступао строго по савременим стручним захтевима. И, баш када је у пуној мери био развио свој рад дошла је смрт и узела његов живот.

Иза ових речи већ је одмицао мој пријатељ даље кроз гробље, журно се. Следим га.

— Ево, овде је пре неки дан сахрањен почив. Михајло Михајловић, учитељ. Ту скоро радио је он са својом школском децом у варошници Сопоту. Приводио је крају ову школску годину, да би се после Видовдана предао одмору у кругу своје породице жене и троје деце. Али, догодило се оно што нико није могао очекивати, што такође потврђује колико је живот човека несигуран, колико је подложен случају. На малој посекотини на образу од бритве несрећно је дошла инфекција, наступило нагло тровање крви и брза смрт. А млад је то био живот. Његова смрт потсећа ме на његову детињску борбу кроз непријатељску окупацију. Остао је код своје куће и као гимназијалац служио у општини као писар. С детињском наивношћу, рекло би се, пркосио је он режиму непријатељске окупације. Пред лицем чиновника и других органа окупационог режима детињски, али јасно, давао је израза моралној слабости окупације, да би свој народ, његову војску која је далеко ван домовине уздизао. Увек је био ведро расположен и надао се у коначан успех својих бораца за ослобођење. Непријатељ му није при томе озбиљно замерао, јер је општрицу свега тога покривао детињски израз његовог нитомог лица, његова младост. А да је непријатељ више

поклонно томе пакње могао је на томе закључити о јачини духа наше целокупне нације. И он је по ослобођењу своје отаџбине настави школовање, завршио учитељску школу и прионуо на просветни рад.

Овде мој пријатељ дубоко уздахну, а на његово лицу видех израз велике туге и бола.

— Уклето је ово наше село, господине, — настави он. Друкчије не може бити. Да није тако зар би се догодило да оду у смрт овако пре времена баш ови млади и школовани људи, чије гробове видесмо сада. Није то без ичега. Њихов је живот био драгоцен за друштво уопште, а највише за наше село, у коме су рођени и одрасли. Село се поносило њима. Они су били наша дика. Радовали смо се да из нашег села буду угледни и учени људи, да у том погледу не заостанемо од других села. Са завидом гледамо на нама суседна села из чије средине су људи отишли кроз школу на велике положаје, било као државници или научници. Како смо се радовали када на саборима о данима сеоских слава и заветима дођу у наше село сви ти наши школовани људи, а они су у њега радо долазили, јер их за њега везују најлепше успомене, детињство, родитељи и остала родбина. Ми се тада окупљамо око њих па их запиткујемо о свему и свачему што нам је иначе непознато. А они над весело излазе усусрет и задовољавају нашу радозналост, дају нам корисне поуке и указују на добре примере, како би боље и напредније живели и били кориснији чланови друштва. Оно, рекло би се, такве савете дају по својој дужности и други школовани људи, кад дођу у нашу средину, али ипак наши људи, поникли из наше средине, наши рођаци, суседи и пријатељи, то ће рађе и срдачније да чине. А нашем селу такви учени и узорни људи нарочито су нужни.

— После рата ми уопште имамо рђаво наследство. И они који су остали у домовини под непријатељском окупацијом, и они што су били ван домовине било у заробљеништву, интернацији или су избеглице у пријатељске земље, као и они који су били као ратници на фронту окупили су се у ослобођеној и уједињеној отаџбини с нарочито новим особинама. С њима су се сродили. Нису то били више они људи какве смо навикли да имамо у нашој средини, какви су били пре рата, људи који строго пазе на моралне принципе, на наше добре обичаје наслеђене од наших старих. Напротив, сада су ти људи дошли с разних страна преображени. За свашта налазе оправдања, веле да се тако ради у свету. Ми би се радовали када би њихове реформе биле у циљу да наш економски живот на селу буде напреднији, да се хигијенски услови у домовима унапреде, да сваки сељачки дом добије хигијенски нужник, историје за становање да буду патосане, дворишта калдрисана, воде за пиће уређене и т. д. Али, жалости нас кад видимо уместо тога да се у живот на нашем селу уносе веома рђаве појаве. Сада се много полаже на лични живот. Одељује се од породичне заједнице, од жене и деце. Само да њему буде добро, за укућане како и шта буде. Када наш домаћин или други члан кућне заједнице одлази у варош да самеле брашно у воденици, да прода свој домаћи производ, а купи друге потребе не носи он више на својим колима у шареној торбици хлеба и другог јела, тиквицу или чутурицу пића, па да тамо на колима у хладу поред својих вочића руча, како је то пре рађено. Сада он одлази у кафану да руча и пије, тамо се увлачи у друштво и на коцку, па ту оставља веће суме и кући се враћа празних џепова, макар да га тамо жељно очекују укућани, жена и деца, да ће им донети и поновити им хаљине, обућу и друго. И тако уместо среће долази очај. Једном речју, оно што себи присваја сматра да то његовим најближим није потребно. Нека у дому нема комадића шећера и мрса не мари то он, само нека њему буде дувана и трошка за карте и када се нађе у кавани да се може показати као угледан човек.

— Ето, такве појаве у животу на нашем селу треба журно лечити. У наш друштвени живот на селу треба уносити морално оздрављење. А мени се чини да је у том погледу наше село највише рђаво. Његово оздрављење у томе могло би се лакше извести ако би оно имало интелегенцију, школоване људе, своје људе, који ће своје селу притећи срдачније у помоћ и лечити га. Међутим нама се, ево, не да да такве људе имамо. Некаква ала коб граби нам такве људе. Уклето је, заиста, наше село — заврши болно мој пријатељ.

Mladome Kralju

Kralju naš mladi, sine naš, živa kolevko naša!
Najsvetiji simbolu čednosti i detinje čistote!
Zatočena nado tronutog naroda,
Koji danas pruža prema Tebi bezbrojne svoje ruke
Iz dalekih dubrava, polja, mora i planina,
Da Te pomiluje nežno kao gorostasno jagnje svoje!

Za Tebe je molitva ova,
Za Tvoje tople, nevine oči, za ta dva kandila,
Pred kojima ovoga časa klečimo,
Kao nekada naši preci, zavetovani pod drevnim grmom,
U oči borbe za slobodu...

Prečisti nas i isceli Tvojom prestonom mladošću,
Kralju naš, jedina zastavo naša čista,
Okićena pramenima detinje kose sa Tvoga bezgrešnog čela!

Neka bi dao Bog, onaj Bog,
Do koga smo stizali i krikom i molitvom,
I škrgutom i tugom —
Da Te uzdignemo do venca, ispletenog od naših mišica,
Sine naš, živa kolevko naša!

Kralju Petru II

Rasti, mladiko naša,
Uprkos sitnih zlotvora,
Ubica i ljudomora!...

Dorasti do hata krilata
I snažnom rukom
Prigrli sva tri brata,
Tri gorostasna stuba
Grandioznoga Duba...
Čuvaju Te zmajevi ljuti:

Vojvode, denerali,
Kaplari, regruti
Sokoli dični Tvoji,
I narod cio, cio,
Što ga je Tvoj
Veliki Otac ujedinio.

Laž je da si Ti sirak,
Siroče i nejako momče!
Ne! Ti si gorski Soko,
Koji krstari visoko,

Krilima nebo dira
I nosi grančicu mira;
Junačan ko Tvoj
Orijaš — Predak,
Što ljuti bi boj
I ropstva oslobodi
Narod svoj...

Rasti, mladiko naša!
Uprkos oluja i bura,
Od svih gorskih čaša,
Od teških i kobnih ura,
Branice Te Veliki Bog
I ljubav naroda Tvog.

Bdi budna straža na kapije
Strepe krvopije,
Od mača oštra
Mlade boginje Jugoslavije;
Sunce vječne ljubavi grije
Mladoga Petra,
Kralja i cara Jugoslavije.

Ivan Albreht, Ljubljana:

Sokolska mati

Sredi polja bela cesta,
kraj te ceste hribček mal,
pod gomilo spi moi Sokol,
ki za čast rodu je pal.

Sestre moje, ne recite,
da na jokam kdaj za njim:
V smrti mi je še naročil,
da za narod naj živim.

Saj ne jokam, bolečina
se zgostila je v rubin:
Sokol bil junak je oče,
Sokol bo — junaški sin.

Sredi polja bela cesta,
hrib kraj ceste sveti hram
Mir ti, Sokol mučeniški,
vedi: Nikdar nisi sam!

Milica Marković, Beograd:

Pričest moje majke

Posti setna majka svu nedelju dana
Verom ispunjena ona nije gladna,
Već strah joj u duši s bezazlenih greha,
Jer dan je svečani, za nju, koji ide,
U samoći sluša glas božijeg eha,
Milostiv će biti kad pred oltar ode.

Svečan dan se bliža, milostiv Bože!
Kandioce gori, predano se moli
Trne joj sve duša da l' s' oprostit može?
Sumnja neka muči, tužno glava boli.

Kad jutro zabele sa hladnog istoka,
Tad ustade svu noć ne zaklopiv oka,
U ernom odelu, a na licu gasnu
Plave oči, još skrivajuć nadu - čeznu.
I nečujnim hodom prestanuv sad dahom
Nad posteljom dečjom, najvišjom joj muzom.

Prosudena teško otrgnutim ahom,
Ja se trgoh pokropljena toplom suzom
— Šta je, majko, šta ćeš danas tako rano?
Bezazleno pitah k'o sa malog jeda.

— Oprosti mi, čedo, ne srdi se rano.
— Zašto, majko, što si tako bleđa?
Kad još ne shvatih što j' u ruci sveća.
— Da Božija milost lakše na me side.
— Ti na pričest ideš, nek te prati sreća
Dostojno ćeš primit Božje milosrde.

Časovi su prošli služba duga bila
A vazduh sav mutan od sveća, kandila.
Stoji majka bleđa, izmučena veka
Al još duh je snaži, ona pričest čeka.
Još sa puno nade kad pred oltar stade
Pred svetinjom klonu, ona dole pade.

КРАЉЕВА НАФОРА

Још небо сребри, а ноћ је пала,
Свуда је мрачно, хладно и тмурно
Покрај богаза војска је стала
Да ноћ проведе још једну журно.

А снег све веје, засипа свуда,
Ветар зазвјиди, облаке гони.
И у гудуре и кланце туда
Албанске крше баца и рони.

И српски војник још храбро иде,
Ил' клоне који с недаће своје,
С мећаве страшне образи бриде, —
Ал' Домовина и Част још стоје!

И овде — онде у ноћној тами
Војници брижни крај ватре своје
Држе се ипак и тако сами
Проводе ноћи и часе броје.

Ал' ко је оно? Ко иде редом
Лако, полако и брижно свуда?
Загледа сваког, — и каквим гледом!
Као блаженство да сеје туда!

И нама иде све ближе, ближе, —
Да чудне јаве по ноћној тами!
Као да неко са неба стиже, —
Боже ми прости! к'о Исус сами!

И дође нама, — усред Голготе!
К'о пророк свети! Гледа нас, броји, —
Док се одједном тек шанат оте:
»Краљ!« Сви скочисмо, — ал' Краљ већ
стоји.

Погледа сваког и благо рече:
»Лезите, децо, одмора треба!
Није нам ово тек прво вече, —
А Бог нас пази и гледа с неба!«

Поздрависмо Га. А један са себе
Већ скиде шињел и простре доле:
»Наш добри Краљу! Ово за Тебе!
Седи, огреј се, умањи боље!«...

»Хвала ти, сине! Ти га обуци
А ја ћу ипак са вама сести!
Да лакше буде у нашој муци
С вама ћу радо мало провести!«

И седе лепо, — к'о род са родом!
И сваког пита одакле ко је, —
Па тек одједном: »А, првом згодом
Доћи ћу теби у село твоје!«

Намах нас радост обузе права
И наста живот и снага нова!
Нестаде слутња и црна страва, —
И ми се дома гледасмо снова!

Један већ сече кришке од хлеба
И сваком пружа, и Краљу тако,
И Краљ је прими, — и Њему треба!
Али је једе сасвим полако.

А кад поједе сам се подиже
И само рече: »Хвала вам свима!
Будите сложни, крају смо ближе
С вером у Бога, а Бога има!

Победа наша доћи ће с нама:
Ја сам са вама и Бог је с нама!
Баш хлеб ми паде на душу саму
Као нафора у Божјем храму!

Хвала вам, децо! војници, здраво!
Поздрав нам даде а и ми Њему,
И крену блажен с тојагом право
К'о пророк прави, светац у свему!

И оде даље обити редом...
То је краљ Петар што сваког блажи!
Божанском моћи под главом седом
И сад војнике храбри и снажи!...

Влада Т. Чоловић, Београд:

ПОКЛИЧ НАРАШТАЈА

Соколи смо млади, али храбри,
За идеју спремни себе дати!
Гесла нас томе циљу воде,
Тражећ' од нас пуно добре воље.

Свест наша знањем обогаћена,
Даће послу нашем пуног маха
Стога сада брижно се спремамо
Домовини да служимо верно.

Душа тако оплемењена,
Љубављу биће испуњена.
А срцу нашем радосно,
Сијаће права срећа трајно.

Стога живо у Соко хрлимо,
Фалангу јаку и ми да створимо!
Соколство с нама да се дичи,
У јату своје и нас да види!

И док ћемо циљу смело крочити,
Полет ће наше груди надимати.
Пожуримо победи сложним радом,
Да нам Соколство буде здраво!

Јован Удицки, Срем. Митровица:

ПРОЛОГ О ТРИДЕСЕТГОДИШЊИЦИ СОКОЛА У СРЕМ. МИТРОВИЦИ

Векови су пролазили,
велик им је био број,
ал наш народ у њима је
духом увек био свој.

Откуд силе те у њему?
Откуд беше моћан, јак?
У речи је она: Соко.
Она беше моћни знак.

Том речју су наше мајке
неговале пород свој,
кад су чеду свом текале:
»Ој, соколе, сине мој!«

Та је нама реч стварала
славу, понос и леп глас;
у најтежим часовима
она нам је била спас.

Реч мајчина: »Мој соколе!«
имала је силну моћ,
соколе је подизала
и гонила ропства ноћ.

И реч Соко збор окупи
где се чува образ, част
и развија братство, љубав
и зла сваког руши власт.

Она створи скуп витешки,
где се ствара снажан сој,
где се купи моћ и снага
и у живи збира строј.

Соколство нам она даде,
драгоцени то је дар,
у њему нам с пуном вером
родољубља пламти жар.

У њему је поглед вечан
што нам мотри сваки кут,
са висина казује нам
где нас чека прави пут.

Гвезда вије, крила шири,
неуморан јест му рад
и продире летом својим
и у село и у град.

И у граду нашем лепом
савио је Соко стан,
Дичимо се, поносимо
и слаavimo срећан дан.

Тридесет је лета прошло,
то је диван и леп сплет,
откада је крил'ма својим
свој развио овде лет.

Старе наде на почетку
данас беру пун свој плод,
у том плоду јемство гледа
и за нове сав наш род.

Напред! Здраво! — речи ове
соколски су силан јек,
у њима је сав наш успех
у будуће и за век.

А мајкама реч нек лети;
нек се ори врста, строј:
Отхрањујте децу реч'ма:
»Ој, Соколе, сине мој!«

A. Francević, Ljubljana:

Srnjak v mestu

Srnjak je v mesto prilomastil.
Je menil, da ga bo tako počastil,
morda pa da bi vlade se polastil?

Dostojno se po cesti šeta.
Kdo ve kaj slavnega si tod obeta?
Ta stvar ne bo nikoli razodeta.

Zgolj eno nam je že očito:
Nabralo se je ljudstva vse nabito
in za srnjakom hajdi bojevito!

Rogač ljudem uiti hoče,
zato mastito sem ter tja klopoče,
na daleč preskakuje gladke ploče.

Marijana Željeznova-Kokalj:

Urica in kurica

Urica
tiktaka,
Kurica
pa kokodaka.

»Zakaj pa ti tiktakaš?«
povpraša kurica.
»Zakaj ti kokodakaš?«
jo vpraša urica.

»Jaz kokodakam,
ker težko zrnja čakam!«

»A jaz tiktakam,
ker čas pretakam.«

»Tako, pa kaj je čas,
je to grdoba ali kras?«

Tedaj z rogmi v izložbo buši,
da šipo dragoceno vso razruši,
sam sebi pa le malo rog okruši.

No, tolpa skriva vraga v krvi:
Srnjaka tiraj, tolci, drezaj, drvi!
In drugi šipi se zgodi ko prvi.

Žival pa zdaj hudo se rani
in ranjena prijeti se ne brani.
Zapisana usodi je neznani.

Neznan nam še plačnik je stekla.
O tem pa pravda teče in bo tekla.
dokler pravica se ne bo izrekla.

Gustav Strniša:

Martin Krpan

Pa pravijo, da sem divjak,
ker se nikogar ne bojim,
in ker z usodo se borim,
kot vsak, kdor pravi je junak!

In pravijo, da sem neroda že,
češ, da starikav sem postal,
ker sem v poštenje veroval,
in nosim v prsih čuvstveno srce.

In vsak mi de, da nisem modernist,
ker vse skozi očali lastne zrem,
ter rad napake bližnjega prezrem,
mar ni jih zdavnaj že odpuščal Krist?

Ob mojo kočo se obregajo,
res majhna je in skromna kakor hlev,
a koliko jih je brez kočice rev,
ljudje se že za ped sveta zdaj kregajo!

Naj bo kar hoče, jaz bom kar sem bil,
Martin Krpan odkrit in brez potvar,
a ko bom sit vseh bedarij, prevar,
umrem berač, prav kot sem se rodil!

Др. Војислав Рашић, Београд:

БРАТУ Др. ИЛИЈИ ЈЕЛИЋУ

члану Суда части и потпретседнику Просветног одбора Соколске жупе Београд,
члану Апелационог суда у Београду
Рођ. Слатина 20 јула 1895, умро 20 маја 1936 у Београду

Зар тако, брате?! Соколе мили!
Понесе братски и дивни борче!
Зар тако пође и све учвили,
Узорни сине и Црногорче!

У пуној снази, примерном лету
Сејо си само љубав и слогу,
Братство и Правду и знао мету:
Служити Краљу, Роду и Богу!

Соколи Твоји снажени стоје,
Искрени јецај редом их гуши, —
И дела твоја цене и броје,
У срцу ти си и нашој души!

А — хвала Богу! — раден не пада!
Може да клоне, — ал пос'о води!
Ту му је срце и снага млада
И он са душом и даље броди!

И опет с нама у скоку, лету
Кроз твоју децу бодри и живи!
И даље води на вежбу, слету, —
Брате Јелићу, Соколе сиви!

Слава Ти! Хвала! и увек с нама!
Соколска мис'о бесмртна блиста
Далеко од свих подземних тама, —
Ко дивно срце Исуса Христа!

Верујмо стално! Гонимо мору!
С вером се живи, — Боже помози!
Здравимо Васкрс и златну зору, —
Служимо Краљу, роду и слози!

Griša, Ljubljana:

Sokol

Sokol naš pod sonce kroži,
jasnih je željan višin —
v viš ponosna krila proži
zraka in svobode sin.

Na vrhove strme seda
za lepoto dne zavzet
tenko sluša, bistro gleda,
s krili ves objema svet.

Iz svobode ga prikljče
zgolj življenja tajna sla:
da ohrani rod, mladiče,
spušča se na zemska tla.

Šibki rod pred silo ščiti,
silnikom se stavi v bran,
orapore ponosne kiti,
bratsko družu k dlani dlan.

Krepko sinje dalje reže,
z vrtoglavih zre višin —
sili mraka ne podleže
sonca jasni, smelji sin.

Majcan Ivo, Gospić:

Dobri i zli

Ima ljudi svakojakih,
koji svagde se nameću;
ima dobrih i opakih —
i svi traže svoju sreću.

Dobri sreću svoju traže
u slobodi domovine,
zli pak takvu sreću gaze
i kad drugi za nju gine.

Oni drugde sreću traže,
gde za ličnost biva svega, —
pa tko u tom im pomaže —
žrtvovaće i njega.

Josip Poslek, župnik, Suhovdol:

Naš Kralj!

Našeg roda
On je grana,
Ljubavlju je
ovjenčana.

Krv On je od
Naše krvi,
On i Soko
Naš je prvi.

Svi Mu pozdrav
Danas šalju:
Na mnogaja
Živi, Kralju!

Nikao iz
Našeg roda,
Sam Ga Višnji
Nama poda.

Sokoli Ga
Ljube, slave,
Od ljubavi
V'jence prave.

Mi smo s Tobom
I uza Te,
Mislimo mi
Uvek na Te.

Sin je Kralja
Velikoga,
Ide tragom
Oca svoga.

Oko čela
Njemu viju:
Čuvaj nam
Jugoslaviju!

Za Te naša
Srca biju,
Jer Ti jesi
Dika svijui!

Ivan Albreht, Ljubljana:

Sokolič pravi

Na vrtu zjutraj ptičica
tako mi gostoli,
da tak ni vreden sončeca,
kdor narod zataji.

In z okna nagelj mi cveteč
oznanja v tihi mrak
da le doma počitek bo
po delu nam sladak.

Zato od jutra do noči
za narod dejam svoj —
in v misli tej zaprem oči:
»Moj narod, sin sem tvoje.«

Др. Вој. В. Рашић, Београд:

МЛАДИ КРАЉ — СОКО!

(На Опленцу 18 октобра 1934 године)

Тешко заморен витешком борбом
И Он је пао. Господ је хтео:
Да скрати муке свакоме добром
Ко свесно ради за народ цео.

И тешки ковчег ипак се спусти
Између добрих: Оца и Мајке,
И један дах: »Ох!« к'о да изусти
И лакну савим, — к'о усред бајке.

А плотун осу кроз земљу целу,
Загрме свуда до неба сама:
Последња хвала на славном делу,
Уз тежак грцај што ближње слама.

Само Оплецац јуначки стоји
Са Светом Црквом сав се поноси
Светли и блиста, столећа броји
Кроз оне које у срцу носи!

И док из Цркве кроз улаз лепа
Тамјан и мирис небу се диже, —
Сав народ скрушен гледа и стрепи:
Ко му то иде све ближе, ближе.

Одједном прену! О, Боже Свети!
Полако иде а благо око
Гони облачак у тужној сети!
И стаде горе: Млади Краљ — Соко!

Оживе народ! И дотле руке
Скрштене диже ка небу право,
Одагна боле уз громке звуке:
»Живео, Краљу! Здраво нам! Здраво!«

Мати Га прати, к'о анђ'о прави,
Кнез Павле, свита и народ с њима
Од срца Срце воли и здрави:
Ох, срећан био на срећу свима!

Vilko:

Starešini — Kralju: Zdravo!

na četrnaesti Njegov rodendan

Zdravo, Kralju Starešino,
Zdravo, naša diko,
Tebe ljubi, tebe grli
Malo i veliko.

Zdravo, Kralju Starešino,
Uzdanico rodu,
Sokolovi tvoji paze
Rod, dom i slobodu.

Zdravo naša svetla kruno,
Naš Sokole sivi;
Rasti, jačaj, razvijaj se,
Na mnogaja živi.

Zdravo, oca velikoga
Prvi dični sine,
Na rodendan pozdrav primi
Cele domovine.

Živi, Kralju Starešino,
Živi, naša diko,
Tebe ljubi, tebe grli
Malo i veliko.

Милан Ј. Флањак, коњички наредник, Загреб:

ДУХ НАЈВЕЋЕГ СОКОЛА

Сад с неба соко стари
Отаџбину своју брани,
Дух је његов међу нама
Отаџбина није сама.

Сад с неба соко стари
Са државом господари,
Дух му сокола младог буди
Испуњује младе груди.

Сад с неба соко стари
Пушта своје благе чари,
Дух се вину пут висина
Сва осташе браћа мирна.

A. Francević, Ljubljana:

Skržat in mravlja

Vse dni poletja je skržatov roj
neumorno gonil svoj evrčeči stroj,
da pesem je škrlela in žužela
z utripom njihovega dela.
Uspešno luknjic vrtajo si v lub,
saj sok drevesni jim tako je ljub.

Med njimi zlasti trudi se Cvrkač,
nebeške mane laskrni srkač.
A komaj medna kaplja prisolzi,
že od povsod vse živo k njej polzi:
mravljinec, muha, osa, sfeks
in slični žužasti artefeksi.
Posebno sitna je pa mravlja,
Cvrkaču toliko zabavlja,
da često ji pusti svoj virček, vrček:
»Pa sama si omrsi lačni smrček!«

Jeseni je luknjarij po jesenu,
kar ga zalótiyo kobilice —

sovražno pleme v stotem že kolenu —
njih ena zevne, stisne vilice,
na vratu mu prestriže žilice.

Kaj zdaj uzre jesenov ti vršac?
Ob vznožju mu leži skržat — mrtvac.
Mrlič še trza, ni se še ohladil,
mravljinec pa že vanj se je zasadil,
prišiljeno zobovje
prepara brž drobovje,
slastno posrebra sladki veš sirup,
kar ni prebavil ga pokojni trup.

Kako, to tista mravlja je marljiva,
napora vztrajnega primerek svet?
Da, govornica včasih je kvarljiva,
zato le stehtaj staro slavo spet:
trdilnik rad pretvori se v pogojnik,
iz mravlje kdaj izcimi se razbojnik.

Milica Marković, Beograd:

Samoci

Da, kada mi bivaš jedina nada
Ja u tvoje rado tad ulazim dvore,
Ti moja si sanja i moja balada,
Kraj tebe se gube od bolova bore.

Žurim se tebi, drugarice sveta,
I uteho lepa, bez tuge i bola,
Pa slušam sa tobom izdisaje sveta
I tužan šum visokih topola.

I dok život besni silovito tamo
Gde čovek čoveka dostiže i goni,
Ja kraj tebe ćutim i osećam samo
Kako gorke suze sada Zemlja roni.

Ст. М. Мутибарић, Араповач:

ПЕСМА СОКОЛИЋА

Ми смо мали Соколићи
не ради признања!
Ми смо мали Соколићи
не да нам се клања.

Ми смо мали Соколићи
не због неке славе,
ниги венац ловорике
да нам тамо праве.

Ми смо мали Соколићи
не ради користи,
или зато што појмови
тобож нису чисти.

Ми смо мали Соколићи
не ради одећа,
или зато што нам мати
наша тако хтела.

Ми смо мали Соколићи
не забаве ради,
ниги зато што смо ми још
као деца — млади...

Већ смо зато Соколићи
што с помоћу Бога
и Сокољства само може
цветати нам слога!

Ismet A. Tabaković, Sarajevo:

Elegična sjeta

Zašto Bosna noćas tako tužno šumi
Reci, dušo, reci, drago dijete;
Zašto ovi tih bosanski drumi
Jecaju u krilu elegične sjete?

Zašto zvjezde noćas nemirno se kreću,
Kao da žele dole k tužnoj zemlji saći;
Kao da slute na njoj svoju tihu sreću
Koju ovdje ipak neće nikad naći!

Zašto noćas tužno tako jeca sova
I otpada lišće sa umornog granja;
Zašto tako boli šum zefira s krova
I krik umirućih snova i sjećanja?

Zašto moja duša već je sasvim sijeda,
A srce moje zašto tvrdo je ko kâm;
Zašto mladost moja u svemu tugu gleda
I zašto sam, draga, ja ostao sam?

Radovi našeg naraštaja

XI olimpijske igre

Berlin 1936.

Na ovogodišnjim olimpijskim igrama u Berlinu bilo je u gostima u Olimpijskom selu i 30 jugoslovenskih naraštajaca; od toga bilo je 7 sokolskih naraštajaca.

Mnogo sam sanjao o olimpijadi i mislio kako bih došao do nje. Znao sam da će sedam najboljih naraštajaca ići u Berlin. Zato sam počeo još marljivije da vežbam, i nestipljivo sam očekivao dan saveznog takmičenja u Subotici. I zaista taj dan je bio sudbonosan po moj odlazak na olimpijadu. Našao sam se među prvih sedam i tako postao član jugoslovenske omladinske reprezentacije. 24 avgusta sastali smo se svi u Zagrebu da provedemo četiri dana na tečaju. Tamo su poslali svi sportski savezi u Jugoslaviji određeni broj svojih najboljih naraštajaca, tako da nas je ukupan broj bio 30. Tečaj je održan zbog toga da bismo dobili razne upute o boravku u Berlinu i da bismo što bolje izvršili dužnosti koje su nas očekivale. Predavanja nam je održao profesor br. Milan Janković, koji nam je ujedno bio i vođa. Iako je bio četrdesetih godina br. Janković je umeo da se uživi u naše godine, tako da smo mi u njemu gledali samo starijeg i iskusnijeg druga. Posle četverodnevno boravka u Zagrebu došao je i dan odlaska, koji smo svi dugo očekivali. Rano u jutro smo se svi našli na železničkoj stanici potpuno spremni za odlazak. Pošli smo i za nekoliko časova putovanja smo već prošli kroz lepu Sloveniju i našli se u Austriji. Put je bio divan! Austrija ne zaostaje ništa za našom Slovenijom. Za nepunih sedam časova prešli smo i Austriju i ušli u očekivanu zemlju, Nemačku. Prva stanica u kojoj smo se malo duže zadržali je Minhen. Tu smo proveli dva sata u šetnji i razgledanju grada. Posle toga dobili smo vagon prvog i drugog razreda u kojem smo putovali do Berlina. Kako je bila noć, iskoristili smo vreme za spavanje. Ujutro rano stigli smo u Berlin. Na stanici nas dočekuje nekolicina nemačkih omladinaca, koji nas pozdravljaju dobrodošlicom. Odmah se ukrcavamo u autobus, koji nas je čekao na stanici, i za jedan sat vožnje dolazimo pred međunarodni omladinski logor. Izlazimo iz autobusa, postrojimo se i sa zastavom na čelu prvi put ulazimo u logor na čijem je ulazu postavljena počasna straža. Odlazimo na sredinu logora gde je lepršala olimpijska i logorska zastava. Tu nas je već čekala nemačka omladinska reprezentacija. Prvo nas pozdravlja izaslanik nemačke vlade, a zatim vođa logora. Na te pozdrave je odgovorio jedan od naših i pozdravio ih u ime celokupne omladine jugoslovenske. Posle toga je muzika intonirala našu himnu, koju smo prvi put čuli u tudini. U tim časovima proživljali smo mi velike događaje za naš mladi život, jer je to za nas bila velika i retka čast predstavljati omladinu jednog naroda. Od tada nastaje naš život u logoru. Svaki narod je imao svoj šator, koji je bio okićen narodnim zastavama. Posle nas dolaze omladinci i iz drugih zemalja, koje Nemci isto tako lepo dočekuju. Svaka momčad je dobila i po jednog stalnog pratioca, koji je živio u istom šatoru. Sutradan po podne je bilo svečano otvaranje logora. U veče je priređeno veselje u šumi, koja se nalazi odmah pored logora. Tu se pevalo, sviralo, igralo i t. d. Ustajanje je bilo na zvuk trube svaki dan u 7. Prvog avgusta odlazimo u Lustgarten gde smo dočekali olimpijsku baklju. Tom

prilikom je održano više govora o miru, međunarodnoj ljubavi i uzajamnosti. Istoga dana po podne u 4 časa stigla je olimpijska baklja u stadion i počeo svečano otvaranje jedanaestih olimpijskih igara u prisustvu nemačkog kancelara Hitlera. Na maratonskoj kapiji je goreo olimpijski plamen za sve vreme trajanja igara. Zatim je bio mimohod učesnika, koji je bio veličanstven. Po svršenom mimohodu sve reprezentacije su se postavile, sa zastavom na čelu, pred počasnu tribinu u kojoj je bio nemački kancelar. Svaki narod je imao jednako odelo, tako da se divni stadion pretvorio u šarenu poljanu. Po završenom olimpijskom ceremonijalu otstup svih momčadi. Sutradan je počelo takmičenje, kojem je prisustvovao ceo naš logor i ogroman broj drugih gledalaca. Sva su mesta bila zauzeta, a svaki uspeh takmičara je burno pozdravljen od strane općinstva. Od tada pa na dalje bila su takmičenja na raznim stadionima. Sve je bilo odlično organizovano. Naročito se zapazila tačnost. U zakazani minut je sve počinjalo. Svaki učesnik je imao pravo na besplatnu vožnju tramvajima, autobusima i podzemnim železnicama. U našem logoru je bio određen program za svaki dan. Po završetku lakoatletskog takmičenja priredili smo u zajednici s Fincima malu olimpijadu na kojoj je učestvovao ceo naš logor. Takmičilo se u lakoj atletici, plivanju i nogometu. U tim takmičenjima smo se vrlo dobro plasirali. Nekoliko puta su priređivane logorske vatre i izleti u Potsdam i u dvorac Fridriha Velikog Sans-Souci. U tim međusobnim takmičenjima i zajedničkim izletima drugarstvo se sve više širilo. Više puta smo odlazili u grad da razgledamo njegove znamenitosti. Posle veselo provedenih osamnaest dana došao je i dan našega rastanka. Svi smo se skupili u sredini logora. Tu nam je mladi vođa logora dr. Kestner uputio nekoliko toplih reči, zahvalio nam se na našem drugarstvu i zaželeo da se u budućnosti opet tako lepo i drugarski sastanemo. Posle njega uzimali su reč jedan za drugim vođe momčadi, koji su u isto vreme, u znak zahvalnosti, predali vođi i komandantu logora darove, koje su doneli iz svojih zemalja. Posle nekoliko časova krenuli smo žalosni što napuštamo divni logor, a u isto vreme i srećni što ćemo se opet naći u našoj lepoj domovini i ugledati sve naše mile i drage. Olimpijada je prošla, ali će mi sećanje na nju i drugarstvo u logoru ostati u večnoj uspomeni.

Miloš Marković,

naraštajac Sokolskog društva Novi Sad.

Savić Velizar, naraštajac, Prijedor:

Zavet naraštaja

Još se i danas sećam svog polaska u Soko. To mi je bio najmiliji trenutak, to je bio čas koji se lako ne zaboravlja. Osećao sam se gord što sam postao član naraštaja, naraštaja od koga otadžbina danas najviše očekuje. A zar je glavno samo doći u sokolanu, upisati se i postati Soko? Ne! Treba ispuniti dužnost koju nalaže Soko, treba raditi besprekidno, jer samo gvozdена volja i dugotrajan rad dovode do uspeha. Bio sam svestan te dužnosti koju mi nalaže Soko, bio sam svestan onoga što treba svaki uzorni naraštajac da zna. Snažiti se i oplemenjavati se i sve sile posvetiti napretku otadžbine i naroda. Ta zar i može postojati uzvišeniji cilj, zar može biti nešto idealnije i divnije od tog gesla sokolskog rada! To me je navelo da stupim u redove onih kojima je to geslo pred očima i koji su ozbiljno shvatili svoj zadatak.

Naraštajče! Budi dostojan svojih slavnih predaka, koji dadoše svoje živote i zališe krvlju mesto gde Ti živiš i sokolski radiš! Budi dostojan i pregni svim silama da se odužiš tim besmrtnim senima, a to ćeš postići, ako što više koristi doprineseš otadžbini i našem narodu. Neka Ti ovi svetli primeri rodoljublja budu zvezde vodilje i neka Ti dadu potstreka u Tvome radu! Radi i sećaj se uvek onih koji su temelji sokolskog dela! Postaćes istom onda pravi Soko, kad svoju dužnost tačno shvatiš i još tačnije izvršiš! Budi svestan, da si došao u Soko da radiš i da se jačaš a ne da se samo ponosiš imenom Soko!

Slavo Svoboda, Tivat:

Simfonija Drave

Prolazim velikim prašnjavim mostom nad Dravom. Već iz daljine opažaju se na levoj obali bezbrojni kupači, kojima je to jedino utočište u ovim sparnim julskim danima. Njenu žutu vodu seku veliki kameni stupovi. I ja idem poput moje braće na levu stranu, jer na desnoj se niko ne kupa. Ta takozvana »Afrika« veoma je zgodna za ovo izlaganje vodi i suncu. Desetak metara od obale nalazi se mala ravan, gde se obično »naterava« s loptom, pa se nekoliko puta rastegne i mreža — igra se odbojka. Lepote u kupanju nema, bar za mene koji sam došao s Jadrana, ono monotono spuštanje niz vodu, te ponovo vraćanje pešice pod most da se opet spuste prama »Africi«. To mi nikako ne godi. Bar da ima kakav bazen da mogu otplivati pedesetak metara kraula, ili da ima kakva daska za neki skok pa bih se opet nekako snašao. Ali ipak našli smo neki rukav gde je voda mirna, gde varaždinski Sokoli treniraju za plivačko prvenstvo varaždinske župe u Čakovcu, te i ja s njima.

Inače stalno šecem gore dolje uz obalu Drave među šarenilom kostima, među raznoliko od sunca opaljenim ljudima, stanem kadgod u vodu i slušam jednoliko kotrljanje kamenja, i gledam sve to misleći uvek na more i njegove čari. I tako mi prolazi svako poslepodne, uvek iste kolone ljudi žure k Dravi i natrag, dok jedan pljusak nije onemogućio to kupanje i zabavljanje.

(Prilikom boravka u Varaždinu od 20 jula do 30 avgusta.)

RAD NARAŠTAJSKOG OTSEKA DRUŠTVA KONJIC

Sokolsko društvo u Konjicu organizovalo je i naraštajski otek. Odmah u prvim počecima svog delovanja, ovaj otek pokazao je veoma dobre uspehe.

Tako je priredio u ovoj godini dve vrlo uspele zabave, koje su oduševile sve prisutne, jer su deca izvodila svoje uloge odlično. Kod ovih zabava pokazalo se je veliko interesovanje dece, jer su se morale ponoviti na njihovo traženje i drugi dan, isključivo za decu. Razumljivo, da je sokolana bila dupkom puna, i razdragana deca od 7 do 12 godina razišla se s ovih priredaba zadovoljna, stavljajući upit vaspitačima, kad će opet biti zabava. Ovo su bile zimske priredbe a čim je nastupilo leto, trebalo je pristupiti novom radu. Sokolski slet u Subotici trebalo je posetiti. Novčana sredstva zbog siromaštva oskudna, a prevoz do Subotice skup. Naraštajski otek poslao je o svom trošku najboljih i najvrednijih 8 naraštajaca. Kolike li sreće i zadovoljstva za njih, kad im je saopšteno, da će putovati preko cele Bosne, Bačke i Banata. Zadovoljstvu nije bilo kraja. I oni koji nisu bili određeni veselili su se tome, jer su znali, da će im braća kad se vrate pričati o utiscima. Nestrpljivo se je očekivao čas, kad će se poći. Vođa puta dao je sve upute. Ispraćaj na stanicu bio je srdačan. Za celo vreme putovanja naraštajci su bili veseli i razdragani. Po povratku sa sleta svi ovi naraštajci iako su bili i predisciplinovani, postali su ozbiljniji, drukčije misle i na svaki mig svojih prednjaka bez ikakva prigovora izvršavaju naredbe. Dugo i dugo pričali su naraštajci svojoj braći u sokolani, kako su bili srdačno dočekani od braće u Subotici.

Zemlja se okreće brže. Fizikalno-tehnički zavod u Berlinu je ustanovio, da se dužina astronomskog dana u junu 1934 godine smanjila za jedan odlomak sekunde, koji je jednak jednoj četvrtini tisućine jedne sekunde i da astronomski dan i nadalje daje naslućivati da će se skratiti. To je zavod ustanovio na osnovu tačnih merenja s pomoću jednog osobito tačnog

sata, kojim su od 1932 godine svaki dan merili dužinu astronomskog dana. Iz tog dejstva zaključuju, da se zemlja sve brže vrti.

Novi svet već je star. Do sada vladalo je mišljenje da Amerika nije bila nova samo za one koji su je otkrili, nego i za njezine urođenike, to jest da se čovek u srazmerno kasno vreme onde naselio i to iz Azije. No nedavno našli su u Wyomingu preistorisko kameno oruđe kome su naučenjaci odredili starost od 500 tisuća godina. Ovo oruđe ne razlikuje se nimalo od sličnih ostataka rane čovečje kulture u Evropi, pa je stoga dokaz da je čovek već u pradavno doba živeo u »Novom Svetu«.

10 prometnih zapovedi. Policija u Olovcu u Češkoslovačkoj izdala je učenicima opomenu pod naslovom »10 prometnih zapovedi«, koje glase: 1. Pre nego stupiš na cestu, pogledaj desno i levo. 2. Čekaj, dok ne prođe najbliže vozilo. 3. Ne predi nikada koso preko ceste nego uvek pravo. 4. Idi kako si počeo, nemoj vrdati. 5. Pređi brzo preko ceste i nemoj uz put ni čitati niti se zabavljati. 6. Pazi naročito kad predeš cestu između dva vozila. 7. Nemoj ići preko ceste neposredno ispred ili iza vozila. 8. Nemoj se na cesti igrati. 9. Nemoj na vozila skakati niti se na njih vešati. 10. Nemoj otpatke i papir bacati niti na pešački put niti na cestu. — Ne bi li i kod nas bilo dobro da se izdaju ovakve opomene. Bilo bi manje nesreća.

Grad bez zločinaca. Grad Sihingbourne u Kentskoj grofoviji u Engleskoj može se pohvaliti da je najpošteniji grad. Za vreme 26 godina policija nije nikada imala razloga da postupi protiv koga građanina. Niko nije bio kažnjen ni najmanjom novčanom globom. Istom nedavno taj je rekord prekinut, kad je policija jednog pijanog građanina osudila na 5 šilinga globe.

Uzroci automobilskih nesreća. »Psihološko društvo« u Americi upravilo je svojim članovima upit, kako bi moglo proučiti psihološke uzroke automobilskih nesreća. 142 stručnjaka naveli su na prvom mestu nepažljivost, 118 nedostatnu veštinu vla-

danja automobilom, 106 ludu smeonost, 81 naklonost za preveliku brzinu, 87 sporo mišljenje i 61 uzbuđenost. Nesreće su pre svega prouzročili alkoholičari, zatim nepromišljeni, nervozni i jogunasti vozači.

10 »bašta srećnog detinjstva« u Moskvi. U Moskvi dobiće deca 10 velikih gradskih bašta i parkova. Pod vodstvom uglednih inženjera, umetnika i znanstvenika biće ove »bašte srećnog detinjstva« svestrano uređene i urešene. Za uređenje jednog od najvećih moskovskih parkova — Ismailovljevog parka — koji je u tu svrhu ustupljen, odobreno je 200.000 rubalja. Na ribnjacima u moskovskim parkovima načiniće minijaturne luke za velike plivajuće pomorske i rečne modele parobroda. U isto doba biće u Moskvi nekoliko ulica zatvoreno za ostali promet. Tamo će se urediti igrališta i ulice za dečje bicikle i dečje automobile. »Promet« po tim ulicama uređiće deca sama. Štogaod slično pozdravila bi i naša deca s velikom radošću.

Povez knjiga u aluminiju. Skoro će možda i nas iznenaditi najnoviji način povezivanja knjiga. Jednoj bistroj glavi u inostranstvu došlo je na misao da bi valjalo knjige povezivati u aluminij. Ova misao je pobudila veliku pažnju kod izdavačkih knjižara, a takav povež bi pre svega bio vrlo važan kod javnih knjižnica. Aluminij je lakši nego dosadnji povezi, osim toga ima tu veliku prednost da se gotovo ne da uništiti, naprotiv se može vrlo lako očistiti. Jedina neugodnost postoji u tom, da će se na oštrim rubovima i uglovima čitaoci možda ranjavati.

Za šalu

Iz škole. Učitelj, nadovezujući na gradivo prošlog časa veronauke: »Kaži mi, Kokotoviću, kako je svršio boj između Davida i Filisteja?« — »1 : 0, gospodine učitelju!«

Dvomisleno. »Ti si magarac!«, vikne Franjo. — »Ti si još veći!«, odvratila Mijo. — »Mirujte, deco!«, opomene dedo svoje unuke: »vi ste, čini mi se, sasvim zaboravili, da sam i ja ovde u sobi!«

Odvažnost. Trgovac, diktirajući svojoj tipkačici pismo: »Udarajte, gospodice, tačke odvažnije! Neka čovek vidi da ga opominjem zadnji put!«

Uoči raspusta. Učitelj: »Dobro se oporavite, deco! Pre svega želim da posle školskog raspusta i vaša razboritost bude opet veća!« — Razred u zboru: »Hvala Vam, gospodine učitelju, to i mi Vama želimo!«

Dečja usta. »Je li bonbon bio dobar, bakice?« — »Vrlo dobar, dete moje!« — »Tome se čudim. Čuko ga je ispljunuo.«

Seoba duša. »Znate, gospodine Dužnikoviću, ja verujem u seobu duša; — ja sam, na primer, sigurno bio jednom magarac!« — »Kažite, za boga, kada je to moglo biti?« — »To je bilo tada, kada sam Vama pozajmio 100 dinara!«

Stručnjak. »Zašto ne izlupate sina, kad je tako zločest!« — »Ne smem; on je jedini u kući koji ume popraviti radio aparat.«

Mali umetnik. »Nano, gospodin učitelj ne zna šta je konj.« — »Ne budali, kako neće znati!« — »Veruj mi, ja sam nacrtao konja, pa me je on pitao šta bi to moglo biti.«

Dobar primer. »Obećaj mi, sine, da nećeš nikada više lagati!« — »Neću više, tata!« — »Dobro! Sada idi brzo na telefon, upravo je zvonilo, pa kaži da me nema kod kuće.«

Među kesarošima. »Čoveče, zasto imaš ruku u zavoju?« — »Zabuna; gospodin što sam mu se mašio u džep, imao je mišolovku unutra.«

Mudar odgovor. Učitelj je tumačio poslovice. »Ko rano rani, dve sreće grabi.« rekao je te je naveo primer iz svog života: »ja sam jedanput u šest sati ujutro na cesti našao novčarku sa sto dinara. Ja ju ne bih našao, da nisam tako rano ustao!« — Učenik se malo zamisli, onda reče: »Ali onaj koji je novčarku izgubio jamačno je ustao još ranije, gospodine učitelju.«

U gostionici. »Moliću Vas, gospodine, što pijete?«, upita konobar. — »Dosada ništa, kao što vidite!«, odgovori profesor, učitelj gramatike. »Molim Vas, da ponovite svoje pitanje u budućem vremenu!«

Osveta. Neko žestoko kuca na vrata. Gospodin Pajo otvori i pita: »Šta želite?« — Električar: »Dolazim da popravim Vaše zvonce.« — Pajo: »Zašto to, ta moje zvonce je sasvim u redu; ko Vam je rekao da dodete?« — Električar: »Vaš krojač! Bio je već devet puta ovde da Vam podnese račun, ali niko mu nije otvorio, ma da je zvonio.«

Iz uredništva

Kao svake godine tako je i ove izišao sadanji »Sokolić« u dvobroju, za mesec avgust i septembar, i to zbog velikog školskog raspusta. — Uredništvo je primilo dovoljno gradiva, ali najboljega malo. Najviše smo dobili pesama i pesmica, kojima »Sokolić« i onako ustupa mnoge svoje stranice, ali uz najbolju volju ne možemo sve da objavimo; naročito početničke ne možemo objaviti. Mnoge su svršile u košu. — Ako uredništvo od vremena na vreme objavi i ponekoji slabiji sastavak u stihovima, ne treba autor da misli da je pesnički talenat. — Za naredni oktobarski broj »Sokolića« treba poslati gradivo najkasnije do 10 oktobra. Preporučujte naš naraštajski list »Sokolić« i tražite nove pretplatnike.

Rešenja iz 6—7 broja »Sokolića«

Dvostruka zagonetna piramida: I. 1) A, 2) Ra, 3) Nar, 4) Rane, 5) Frane. — II. 1) E, 2) Et, 3) Set, 4) Svet, 5) Vesti. — 6) Fran Levstik.

Ispunjalke: Solo, Kota, Ruka, Kolo, Jelo, Gips, Čili. — Od I.—II. Sokolić.

Magični kvadrat: Atom, Teza, Ozon, Mana.

Zagonetna posetnica: Maratonski trkač.

Logograf: I. = grad, II. = gram; Kir — mir.

Povezana ispunjalke: 1) Kant — tata, 2) Milo — ovan, 3) Stol — lica, 4) Kras — stav, 5) Plat — tana, 6) Kolo — Oman, 7) Kroj — jači. — Od početka do kraja lika: 1) Kantata, 2) Milovan, 3) Stolica, 4) Krastav, 5) Platana, 6) Koloman, 7) Krojači. — U šatiranom stupcu: Tolstoj.

Ispunjalke: I. Vodoravno: 1) Novac, 2) Jasan, 3) Nizak, 4) Porok, 5) Sever, 6) Korak, 7) Rakek. — II. Vodoravno: 1) Rudar, 2) Marat, 3) Dekan, 4) Sadim, 5) Katić, 6) Renit, 7) Carić. — Okomito u prvom liku: Nazor, Novak; okomito u drugom liku: Rakić, Dučić.

Kombinovane palindromne ispunjalke

(Slavo Svoboda, Tivat)

A

1					
2					
3					
4					
5					

A) Samo vodoravno: Od početka do sredine zaključno: 1) str. novinska agencija, 2) drage volje, 3) mera za papir, 4) puls, 5) jamac na menici. Od sredine do kraja, a te reči su ujedno palindromi* gore

opisanih reči, a znače: 1) naša najdulja reka, 2) posmrtni ležaj, 3) deo topa, 4) otok na Jadranu, 5) materijal vulkanske erupcije.

B) Samo vodoravno i to od početka zaključno do sredine: 1) stanovnik najvećeg poluotoka na svetu, 2) srokovi, 3) ponovo, 4) noga živine, 5) posed, reon. Od sredine do kraja treba naći palindrome tih reči sa značenjima: 1) plinovito stanje vode, 2) arapski poglavica, 3) slavni golman franc. nog. reprezentacije, 4) velikogradski razbojnik, 5) otplata.

Podebljani stupac prvog lika daje najjaču slavensku organizaciju, a isti stupac drugog lika daje ime njenog starešine u Jugoslaviji.

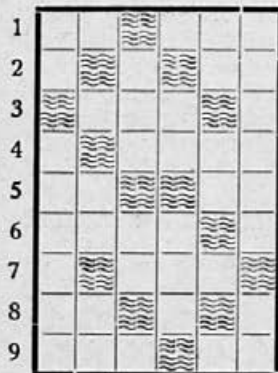
* palindrom znači straga čitana reč ima drugo značenje (skok - koks).

B

1					
2					
3					
4					
5					

Ispunjalka

(Slavo Svoboda, Tivat)

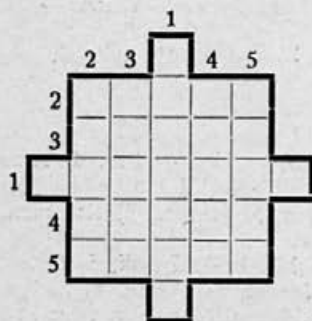
Od slogova a ba ce fa go je ka ka ke na na na pe po ra ra ra ras ri ro si su ti ti tu vo treba vodoravno složiti devet reči sledećih značenja: 1) gostionica, restauracija, 2) neprerađeno, 3) prezime urednika »Sokolića«, 4) priroda (str.), 5) posuti, nasipati, 6) upotreba, 7) poznati ital. fizičar, 8) loviti ribu, 9) sokolska sprava za vežbanje.

U tamnim poljima (u obliku slova s) dobićemo dva evropska grada u kojima su se (održavali veliki sokolski sletovi. Prvi do podebljane linije: grad u Bugarskoj (slet 1935), drugi grad u Jugoslaviji (slet 1936).

КРИЖАЉКА

Саставили нараштајци Сокол. друштва Бешка

Усправно и вodoravno: 1) Вежбаћа справа; 2) Једна наша планина; 3) Руши; 4) Једна наша варош; 5) Уметничка игра — плес.

Logogrif

(Slavo Svoboda, Tivat)

Nad mojim gradom
Uzdiže se kradom
»Lepa planina«
Puna jagoda i malina.

Za stado svako
Rečeš ti tako,
Naročito za divlje u šumi
Na koje se svatko buni.

Povezani logogrif

(Slavo Svoboda, Tivat)

Vidiš ga, on je ljut
Što god mu je na put
Ruši »viče, psuje« i valja.
Nešto nova sad se javlja.

»Nož« oštri vadi i gleda,
Pazi ga i čuva sada,
Obranu svoju krutu
Na dalekom putu.

Čak u Aziju daleku
U Palestinu, uz novu zapreku
Ide k »tome poznatom gradu«
Da što pre ruča i pogladi bradu.

Eno ga sjedi i »nešto pije«,
Žuri se samo da što prije
Bude gotov te da krene.
I nosi dalje svoje breme.